У нумары: Зелянеюць сенажаці · „Павук" · Нараджэнне клуба

Ніва

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 29 (438) | ГОД IX | 19 ЛІПЕНЯ 1964 г. | ЦАНА 60 ГР.

ТЭМПАМІ НАШАГА ЧАСУ

На ўскраіне старой Белавежскай пушчы раскінуўся горад Гайнаўка, які сёння пульсуе творчай працай і прадстаўляе сабой важны цэнтр нашай драўніннай прамысловасці.

Пушча з даўніх часоў была сведкам велікапанскіх паляванняў і сялянскай галечы. Тут палявалі на зуброў каралі і цары, магнаты і саноўнікі санацыйнай Польшчы.

У 1916 годзе пачало расці мястэчка Гайнаўка. Нямецкія капіталісты адкрылі тут крыніцу велізарных даходаў. Узнікла прадпрыемства сухой дэстыляцыі драўніны, лесапілка, фабрыка тэрпентыны. Мястэчка і навакольныя вёскі давалі танную рабочую сілу.

У ГАДЫ ПАНСКАЙ ПОЛЬШЧЫ

За 20-годдзе панавання буржуазіі ў гайнаўскія прадпрыемствы не было ўкладзена ні граша. Асноўная маса насельніцтва — малазямельныя і сярэднезямельныя сяляне жылі ў нэндзы. Сезонная праца ў багачоў або ў лесе за грашовы заробак павялічвала пачуццё крыўды. На ўсю гміну была толькі адна сямігодка. Не было ніводнай святліцы. Ні адна грамада не мела электрычнасці. Лыкавыя самаробныя лапці, жывёльная соль замест белай, якую купляла 80% жыхароў гміны, крэсіва замест дарагіх запалак, цукар толькі на свята — гэтую карціну добра памятаюць старэйшыя. Адсталая сельская гаспадарка, адсутнасць сельскагаспадарчых

(Працяг на стар. 3)

У XX гадавіну Адраджэння Польшчы членам, сімпатыкам Б.Г.К.Т. і чытачам „Нівы" жадаем поспехаў у працы і шчасця ў асабістым жыцці

ГП БГКТ і рэдакцыя Нівы

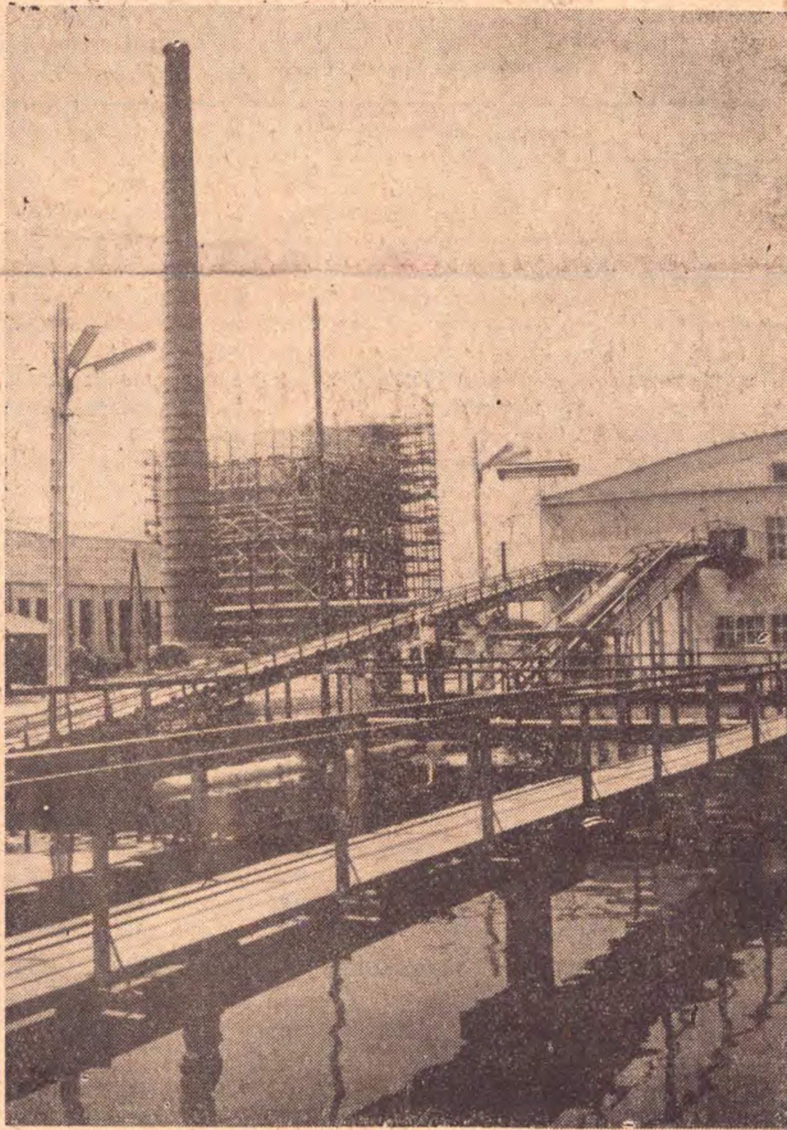
Гайнаўская лесапільня.

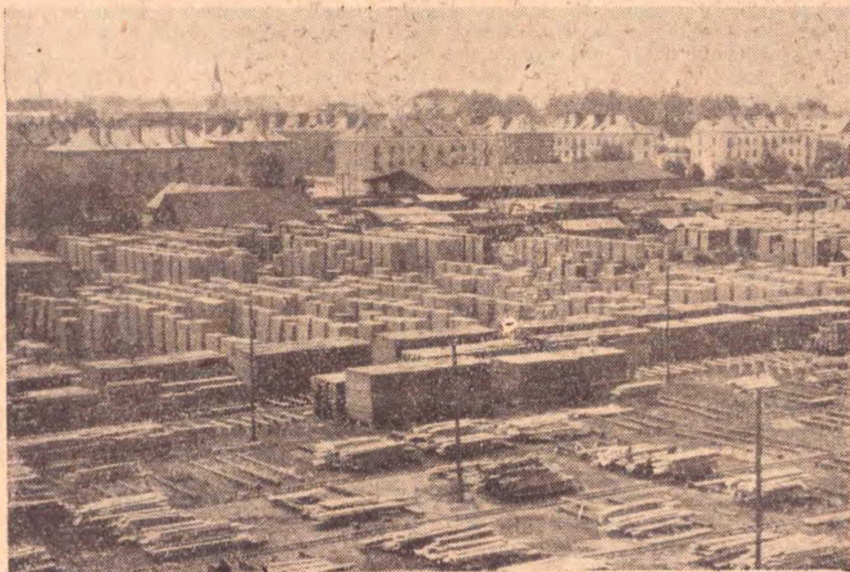
Панарама Гайнаўкі

В. Рудчык: БІЛІ МЫ БАНДЫТАЎ.

М. Гайдук: ПАЧАТАК ШКОЛЬНІЦТВА Ў БЕЛЬСКУ.

У. Паўлючук: ЯК СТАЦЬ ЧАРАДЗЕЕМ.

ЗАМЕСТ КВЕТАК

Каб выявіць свае пачуцці каханай асобе, часта дарым ёй кветкі. А вось гэтай прыгажуні, якой толькі што спаўняецца 20 год, людзі замест кветак прыпадносяць уласную шчырую і карысную працу — свае абавязацельствы.

На Беласточчыне ў гонар IV З'езда ПАРП і Дваццацігоддзя народнай дзяржавы людзі абавязаліся так шчыра папрацаваць дзеля агульнага дабра, што іх праца ўзбагаціць супольную маёмасць павета на 17 мільёнаў злотых. Абавязацельствы, аказваецца, незвычайна высокія.

Жыхары вёсак і гарадоў Бельскага павета ўмеюць не толькі рабіць прыгожыя абяцанкі. Яны таксама патрапяць ажыццяўляць іх. Паводле першых падлікаў да першага ліпеня бягучага года яны выканалі ўжо столькі працы грамадскім чынам, што вартасць яе складае 5 мільёнаў злотых.

Асабліва ахвотна выходзілі людзі да працы ў дні, калі ў Варшаве праходзіў IV З'езд нашай партыі. Вартасць усяго таго, што было тады зроблена грамадскім чынам, аблічваюць статысты на 337.350 зл. Працавала 2.800 асоб, 930 фурманак і 4 самаходы. Вось баланс гэтых вялікіх дзён.

(Працяг на стар. 5)

Якой мерай можна мераць перыяд дваццацігоддзя? Толькі лічыць гады? Гэта было б найсправядлівей, каб перыяд да перыяда быў падобны. Інакш будзе ацэньваць дваццацігоддзе чалавек, які шмат перажыў і пабачыў, а інакш чалавек, толькі пачаўшы самастойнае жыццё пасля вызвалення або ў час вайны. Іншых параўнанняў будзе шукаць той чалавек, маладыя гады якому адабрала акупацыя, калі чалавек гуляў са смерцю, пераносячы рэвальверы і нелегальную літаратуру ў футарале пад скрыпкай. З задавальненнем можам глянуць сёння на пройдзены гістарычны шлях, шлях сацыялістычных змен за дваццацігоддзе. Дасягненні дваццацігоддзя выклікаюць захапленне і павагу да ПНР на шырокім свеце.

Аб гэтым сведчаць хаця б нашыя адносіны з заграніцай, якія ніколі ў сваёй гісторыі не былі такімі ажыўленымі ў галіне эканомікі, дыпламатыі, навукі і культуры, як у цяперашні час. Зразумела, што сённяшні аўтарытэт ПНР не магчымы быў бы нават пры найлепшай дыпламатыі, калі б у аснову нашых адносін з заграніцай не ляглі дасягненні нашай гаспадаркі, а таксама вынікі сяброўскага саюза, які злучае ПНР з СССР і другімі сацыялістычнымі дзяржавамі,

Аб'ектыўным выяўленнем нашай жыццёвасці ў міжнародных адносінах з'яўляюцца нашы гандлёвыя абароты з 150 дзяржавамі свету. Істотная з'ява ў гэтай галіне — гэта усё растучая колькасць нашых партнёраў, але перш за ўсё змяняецца вельмі карысна структура нашага заграчнічнага гандлю, у якім машыны складаюць цяпер 34,2% экспарту (перад вайной толькі 1%). На працягу кароткага этапу — 1955—1962 гадоў ПНР даставіла замежным пакупнікам 126 камплектных аб'ектаў прамысловасці. Такі растучы экспарт нашага маладога суднабудаўніцтва, аўтамабільнай, трактарнай, а назат электроннай прамысловасці стаў магчымы толькі дзякуючы дынамічнаму развіццю ўсёй нашай народнай гаспадаркі. Без гістарычнага прэцэндэнту застаецца маштаб росквіту асветы і навукі, як у сэнсе яе распаўсюджвання, так і пасляваеннага набытку навуковай думкі.

У ПНР вучыцца ў пачатковых, сярэдніх, прафесіянальных, дзённых і вечаровых школах больш 8 мільёнаў вучняў. Колькасць студэнтаў узрасла ў чатыры разы і складае каля 200 тысяч чалавек.

(Працяг на стар. 4)

Польшча на міжнароднай арэне

Зразумела, што ва ўрачысты момант Дваццацігоддзя Народнай Польшчы думаем і гаворым і аб яе пазіцыі на палітычнай карце свету. Палітычны назіральнік не можа сумнявацца ў тым, што роля Польшчы ў сучасным свеце вялікая, хоць яе не можна вымераць, як у галіне гаспадаркі колькасцю выпрадукаваных тон сталі цэменту ці кв/г электрычнай энергіі. Зрэшты, гаспадарку і палітыку нельга параўноўваць непасрэдна, аднак адна з другой вынікаюць і ўзаемна абумоўліваюцца.

Такім чынам, калі гаворым аб вялікім (большым, чым калі б там ні было) значэнні Польшчы на міжнароднай арэне, не можам забываць, што гэтаму садзейнічалі гаспадарчыя дасягненні, здабытыя ва ўмовах сацыялістычнага ладу.

З іншага боку, давайце прыпомнім, грамадска-гаспадарчая пастава нашай краіны вызначае напрамак і характар польскай замежнай палітыкі. Гэтая палітыка абапіраецца на дзве прадпасылкі: захоўванне дзяржаўнага суверэнітэту і ўмацаванне міру на свеце.

А не заўсёды такія прадпасылкі ляжалі ў аснове нашай замежнай палітыкі. Калі б мы хацелі параўнаць наша дваццацігоддзе з перадвяенным, трэба было б прывесці цэлы шэраг фактаў дзеяння кіраўнікоў санацыйнага ўраду супроць народа. Бо ж заграпічная палітыка — гэта функцыя грамадска - гаспадарчай структуры краіны, функцыя правячага класа.

Цяпер давайце параўнаем два дваццацігоддзі. Трэба было б пачаць ад думкі, што ў 1944 годзе Польшча выкарыстала шанцы, якія даваў ёй, з аднаго боку, рашаючы ўклад Савецкага Саюза ў перамогу над фашызмам і, з другога боку, развіццё сіл, якімі кіравала партыя рабочага класа краіны. Гэта вырашыла аб тым, што Польшча звязала сваё існаванне і развіццё з Савецкім Саюзам і ўсёй сям'ёй сацыялістычных краін. У выніку гэта прынесла Польшчы карысць, якую яна ніколі дагэтуль не мела — верных сяброў і саюзнікаў.

Такія адносіны з суседзямі далі Польшчы забеспячэнне яе граніц і шырокае гаспадарчае супрацоўніцтва. Цяжка не прызнаць гэты момант найважнейшым у мінуўшым дваццацігоддзі.

Адразу пасля свайго ўзнікнення Польшча пачала барацьбу за ўтрыманне здабытых пазіцый, за развіццё мірных сяброўскіх адносін паміж усімі краінамі, незалежна ад іх грамадскага ладу. Вынікі гэтай супольнай барацьбы разам з усімі сацыялістычнымі краінамі, нягледзячы на ўсё, дадатнія. У канцы канцоў, большасць людзей усяго свету пераканалася, што вайна ўжо не з'яўляецца няўхільнай і што суіснаванне робіцца неабходнасцю, калі чалавецтва хоча жыць і развівацца.

Несумненна, мір мог бы быць сёння яшчэ мацнейшым, каб не стаячыя на Захадзе пры ўладзе імперыялістычныя сілы. Ахопленыя нянавісцю да камунізма, яны далей вядуць палітыку завастрэння міжнародных адносін, гонкі ўзбраення і нуклеарнага шантажу. Аднак справа ў тым, што магчымасці ўздзеяння гэтых сіл на лёс свету ўсё больш абмяжоўваюцца па меры таго, як развіваецца сацыялізм, распадаецца капіталізм і ўмацоўваецца гаспадарка вызваленых народаў. Растучы аптымізм, як вынік перасоўвання цэнтра цяжару на карысць сацыялізма, з'яўляецца чарговым момантам, які варта падкрэсліць пры палітычным балансе мінуўшага дваццацігоддзя.

Ролю Польшчы на свеце можна таксама ацаніць на падставе яе ўдзелу ў розных міжнародных арганізацыях. Наша краіна была ўжо два разы членам Савета Бяспекі ААН і шмат разоў членам Грамадска-гаспадарчага Савета. Маем свайго прадстаўніка ў Міжнародным Трыбунале Справядлівасці ў Гаазе. Польшча была членам міжнароднай Камісіі Кантролю і Нагляду ў Карэі, а цяпер з'яўляецца членам падобнай камісіі ў В'етнаме, Лаосе і Камбоджы. Мы ўдзельнічалі ў Камітэце па разбраенню 10 дзяржаў, а цяпер — 18. На розных міжнародных канферэнцыях дэлегаты Польшчы высоўвалі канкрэтныя прапановы ў справе вырашэння нямецкага пытання і ўмацавання міру ў сярэдняй Еўропе. Заўсёды і ўсюды голас Польшчы азначаў шчырае імкненне да ўмацавання міру, развіцця сяброўскага міжнароднага супрацоўніцтва ў галіне гаспадаркі і культуры.

Усё ў нашым сацыялістычным развіцці садзейнічае таму, што замежная палітыка народнай Польшчы з'яўляецца палітыкай народа, бо выражае інтарэсы ўсяго грамадства, а адначасова з'яўляецца інтэрнацыянальнай — змагаецца за мір ва ўсім свеце і стаіць за прагрэс усяго чалавецтва.

У. ЛАЗІНСКІ

МАРЫС ТАРЭЗ НЕ ЖЫВЕ

У мінулую суботу 11 ліпеня ў 18 гадзін і 14 мінут у час падарожжа на адпачынак у Савецкі Саюз на караблі «Літва» перастала біцца сэрца аднаго з найбольшых дзеячоў міжнароднага камуністычнага і рабочага руху, старшыні французскай камуністычнай партыі Марыса Тарэза. Смерць наступіла ў выніку інфаркту (завалу) сэрца ў час пабыту карабля ў турэцкім порце Стамбул. У балгарскім партовым горадзе Варне адбыліся жалобныя ўрачыстасці, у якіх узяў удзел, перарваўшы водпуск у Крыме, генеральны сакратар французскай камуністычнай партыі Вальдэк Рашэ, а таксама кіраўнікі балгарскай камуністычнай партыі і ўрада на чале з Жыўка Жыўкавым.

У нядзелю, 12 ліпеня, у 14 гадзін 30 мінут савецкі самалёт «ТУ—104» перавёз цела Марыса Тарэза ў Парыж. Пахаванне адбылося 16 ліпеня.

У пахаронах узялі ўдзел дэлегацыі камуністычных партый многіх краін.

Польскую Аб'яднаную Рабочую Партыю на пахаронных урачыстасцях рэпрэзентаваў член Палітбюро і Сакратар ЦК Зэнан Клішка і член ЦК ПАРП Юзэф Чэсак, а таксама пасол Польшы ў Парыжы Ян Друто.

*

Марыс Тарэз на 25-тым годзе свайго жыцця быў ужо членам Палітбюро і сакратаром ЦК КПФ. На 30-тым годзе жыцця быў выбраны генеральным

сакратаром партыі. На працягу 34 гадоў кіруе партыяй як генеральны сакратар партыі, а ў апошнія месяцы як яе старшыня. Пад яго кіраўніцтвам Французская камуністычная партыя стала найбольшай партыяй Францыі.

Марыс Тарэз не жыве. Жалобай акрыліся сэрцы французскіх рабочых. Да іх накіроўваюцца пачуцці польскага рабочага класа, польскага народа, якога Марыс Тарэз быў вялікім прыяцелем.

Сваёй многагадовай працай і дзейнасцю таварыш Тарэз узбагаціў тэорыю і практыку марксізма-ленінізма. На сходах і мітынгах, з трыбуны з'ездаў партыі і міжнародных кангрэсаў гучэў яго голас, заклікаючы народныя масы да ўмацавання сваіх шарэнгаў, да ўмацавання еднасці міжнароднага рабочага руху. Таварыш Марыс Тарэз быў палымяным трыбунам народу, найлепшым прыяцелем і дарадчыкам рабочых і сялян у іх класавым змаганні.

Чын маладых

Было іх 250 асоб — маладых, вясёлых, найбольш заслужаных, выбраных сярод 33-охтысячнай арміі членаў Саюза сялянскай моладзі. З'яўляліся яны прадстаўнікамі Беласточчыны на вялікім злёце моладзі з цэлай Польшчы, які, як вядома, быў наладжаны пад Варшавай у сувязі з дваццацігоддзем нашай дзяржавы.

Амаль усе яны нарадзіліся ўжо пасля лютай вайны. Іх дзяцінства і юнацкія гады не былі атручаны пахам пораху. Хацелася б шчыра ім пажадаць, каб вайну яны ведалі выключна з кніжак, кінафільмаў і апавяданняў бацькоў.

Каб паехаць на злёт, найперш трэба было шчыра папрацаваць. Паралічыўшы на грошы ўсё тое, што абавязаліся зрабіць члены ССМ Беластоцкага ваяводства, выпадзе круглая сумка — 6 мільёнаў злотых. Дзякуючы іх працы Беласточчына ўзбагацілася многімі кіламетрамі новых дарог і меліярацыйных равоў, моладзь працавала пры пасадцы лесу, пры будове школ, святліц і агранамовак.

Найлепшыя вынікі атрымалі тры паветы: Бельскі з вартасцю працы грамадскім чынам каля паўмільёна злотых, Беластоцкі, які можа пахваліцца працай вартасцю 450 тыс. зл і Сямяціцкі павет, моладзь якога выканала працу грамадскім чынам на 350 тыс. зл.

У прывітальным лісце, які маладыя дэлегаты Беласточчыны накіравалі Ваяводскаму Камітэту ПАРП, між іншым, сцвярджалася:

«...Мы ганарымся тым, што ўдзельнічаем у Злёце ад імя маладзёжных арганізацый нашага ваяводства... Хаця мы будзем на злёце, аднак нашыя сябры надалей будуць выконваць прынятыя на сябе абавязацельствы... Будучы на Злёце павядзем сябе так, каб быць годным гэтага даверу, якім нас абдарылі нашыя гурткі, выбраўшы нас на злёт...»

Цяпер яны ўжо дома. Вялікі Злёт моладзі закончыўся. Маладыя грамадзяне краіны, амаль яе равеснікі па ўзросце, ізноў прыступілі да працы. Добрых вам поспехаў, сябры!

(вр)

СПОРТ

Прыміце руку дапамогі

Спорт і турыстыка прадстаўляюць вялікую праблему не толькі ў ПГР-ах, ПОМ-ах, спулдзельнях прадукцыйных ці ў дзяржаўных і ў спулдзельчых прадпрыемствах, якія займаюцца сельскагаспадарчай прадукцыяй. Не будзем гаварыць аб працы гэтых прадпрыемстваў, а толькі іх адносінах да спраў спорту і турыстыкі ў Беластоцкім ваяводстве.

Сёння можна ўжо выразіць задавальненне існуючым зацікаўленнем кіраўнікоў дырэкцыі ці прафесіянальных саветаў гэтых прадпрыемстваў справамі фізічнай культуры. Аднак не ўсе хочуць сабе гэтым заварочваць галаву. Сельскагаспадарчая прадукцыя, павелічэнне колькасці тон збожжа і пагалоўя жывёлы — справы важнейшыя, — адказвае большасць кіраўнікоў прадпрыемстваў.

Чаму ў тым ці іншым ПГР-ы няма народнага спартыўнага калектыву (гуртка ЛьЗС)? Спорт не звязаны з прадукцыяй, але з'яўляецца асновай лепшай працаздольнасці рабочых, паляпшае іх самаадчуванне.

У Беластоцкім ваяводстве існуе 42 гурткі ЛьЗС у дзяржаўных сельскіх гаспадарках. Гэта даволі вялікі працэнт з агульнага ліку гурткоў (600). Найбольш папулярнымі секцыямі з'яўляюцца валейбольная, тэнісная, штангістаў і шашачная. У тых 42 гуртках трэніруецца каля 960 чалавек, у тым ліку 288 жанчын. Гэта несумненныя дасягненні. Але яны яшчэ поўнасцю незадавальваюць. Ці будзе лепш? Папраўы на лепшае спадзяваюцца дзеячы ЛьЗС з ваяводскай рады і павятовых рад і ахвотна дапамогуць арганізацыйна, інструкцыяй, а таксама грашыма пры будове спартыўных пляцовак і закупе спартыўнага абсталявання. Аднак іх прапановы аб закладанні гурткоў ЛьЗС сустракаюцца з адмовай, а ў найлепшым выпадку з абяцанкай. Але ўпартыя дзеячы яшчэ раз стукаюцца ў іх дзверы. Прыміце іх, кіраўнікі ПГР-аў і ПОМ-аў. Яны хочуць вам дапамагчы. Не адпіхайце працягнутую да вас руку дапамогі.

Л. ТАРАСЕВІЧ

УСПАМІНЫ КАМУНІСТАЎ

Уладзімір Станкевіч

АДЗІН З МНОГІХ

29)

Не паспеў я пераступіць парог пакоя камісара, як пачуў яго вокліч:

— Ну, я ўжо вас не баюся!..

— А калі вы мяне баяліся?.. — запытаў я.

Ён хітра ўсміхнуўся і абвясціў:

— Няма ўжо вашай партыі!..

— Я ж не належаў і не належу ні да якой партыі, з'яўляюся прафсаюзным дзеячом, — заявіў я. — Але цікавіць мяне, аднак, аб якой партыі вы гаворыце і чаму яе ўжо няма?

— Камінтэрн пастанавіў зліквідаваць Камуністычную Партыю Польшчы. Кожны камуніст будзе дзейнічаць на сваю руку. А як сабе пасцелеце, так будзеце і спаць.

Ішоў я да памяшкання прафсаюзаў і думаў над загадкай, якую пачуў ад камісара паліцыі. На чым асновапа правакацыя, выдуманая паліцыяй? Гэта ж трэба быць зусім дурным, каб паверыць такой хлусні, што Камінтэрн зліквідаваў КПП, а гэта значыць і КПЗБ. У чым жа тут справа?

Па дарозе на шчасце спаткаў актыўнага прафсаюзнага дзеяча — камуніста Андрэя Макарука і расказаў яму аб размове з камісарам Астроўскім. Макарук, так як і я, прыняў гэта за якуюсь паліцэйскую правакацыю. Пайшлі мы з Макаруком да шаўца Ізыдара Фалькоўскага, які ўтрымоўваў сувязь з Влацлаўкам — падакругай Кутнаўскай акругі па лініі КПП. Фалькоўскі нічога таксама не чуў аб гэтым, і мы, пасмяяўшыся над дурнымі выдумкамі дэфензівы, супакоіліся.

Прайшло яшчэ з месяц часу і мы атрымалі адозву Камінтэрна да ўсіх членаў Камуністычнай Партыі Польшчы, у якой паведамлялася, што ў сувязі з вялікім пранікненнем у рады партыі правакатараў, насланых польскім фашызмам, Камінтэрн змушаны быў распусціць КПП, КПЗБ і КПЗУ, а таксама камуністычныя маладзёжныя арганізацыі. Да часу ўтварэння нанава Камуністычнай Партыі Польшчы Камінтэрн заклікаў усіх добрасумленных камуністаў дзейнічаць усюды, дзе будуць мець магчымасць, паводле рэвалюцыйных прынцыпаў марксізма - ленінізма.

Чыталі мы гэту адозву са слязьмі. Цяжка было ўяўляць нават сабе, што партыя, якая існавала і кіравала барацьбой працоўных Польшчы дваццаць год, ужо не існуе. Але словы адозвы былі для нас пераконваючымі і мы ім верылі. І гэта вера давала нам сілы і натхняла да далейшай барацьбы ў шмат цяжэйшых умовах. Трэба было ісці далей самому, без кіраўніка і праваднікa.

Але мы не ішлі адзінока. Мы, камуністы, аб'ядноўваліся ў групы і групкі ўсюды, дзе толькі спатыкаліся ў далейшай сваёй дзейнасці, абмяркоўвалі між сабою становішча, план дзейнасці і метады. Мы адчувалі сябе членамі вялікага сусветнага камуністычнага руху, і таму не заламаў нас тэрор польскага фашызму да верасня 1939 года і зверствы гітлераўцаў у перыяд акупацыі. Глыбокая вера ў слушнасць камуністычнай справы і барацьбы за яе ажыццяўленне дапамагла камуністам Польшчы ў час найдзікшага гітлераўскага разгулу ўтварыць сваю партыю — Польскую Рабочую Партыю, якая стала прадаўжальнікам арганізацыі працоўных Польшчы на барацьбу з фашызмам за свабоду і Народную Польшчу.

Трынаццаць гадоў маёй дзейнасці ў радах Камуністычнай Партыі Заходняй Беларусі і Камуністычнай Партыі Польшчы прайшлі амаль усе, бо дзесяць год, у санацыйных турмах і канцэнтрацыйным лагеры ў Картуз Бярэзе. Таму і ў маіх успамінах гаворыцца пераважна аб арыштах, катаваннях, турмах і канцлагеры. У турмах прайшлі мае наймалодшыя гады, увесь перыяд найпрыгажэйшага жыцця чалавека.

Калі мяне другі раз арыштавалі ў 1930 годзе ў Беластоку і некалькі месяцаў я сядзеў у адзіночнай камеры, ізаляваны ад палітвязняў: я займаўся трохі паэзіяй. Адзін сшытак маіх першых вершаў захаваўся да сёння. У адным з тых вершаў я пісаў:

Зноў я за кратай...

Зноў доўгія годы жыцця маладога
Будуць праходзіць за кратай жалезнай.
Акружаць дзень і ноч будуць сцены астрога
І сэрца агортваць тугою бязбрэжнай.

І зноў будуць думкі — адна за другою —
Імчацца туды, дзе свабода — прастор,
Дзе родныя вёскі, дзе зелень вясною,
Дзе рэкі, азёры, шуміць стары бор...

Туды, дзе сірэны да працы склікаюць,
Імкнуся з турмы барацьбы пачуццём.
Да фабрык, заводаў, дзе працай ствараюць
Асновы пад Новага Свету жыццё.

(Працяг са стар. 1)

ведаў, нізкія ўраджаі і як вынік усяго гэтага — невыходзячая з галавы думка: што будзе заўтра? Калі да гэтага ўспомніць аб нацыянальным прыгнёце беларусаў, самаволі паліцыі і ссылкі ў Картуз - Бярозу за кожную спробу бунту, атрымліваем даволі поўны вобраз часоў, якія мінулі назаўсёды, але аб якіх з нянавісцю ўспамінаюць жыхары Гайнаўшчыны.

ТЭМПАМІ НАШАГА ЧАСУ

ГАЙНАЎКА СЁННЯ

Сёння Гайнаўка з'яўляецца адным з больш значных прамысловых цэнтраў Беласточчыны. У горадзе працуе 13 заводаў і фабрык, якія даюць працу не толькі гарадскому насельніцтву, але і жыхарам навакольных вёсак.

Гайнаўка ляжыць на турыстычным шляху і з'яўляецца адным з цікавейшых месц для турыстаў на Беласточчыне. У Гайнаўцы жыве 14 тыс. жыхароў. працуе 5 падставовых школ, 2 агульнаадукацыйныя ліцэі, тэхнікум драўніннай прамысловасці і прафесіянальная школа. Яна спалучана чыгуначнымі шляхамі з Беластокам і Сямяцічамі. У горадзе за пасляваенныя гады пабудавана 12 шматпавярховых дамоў у суме на 700 пакояў. Апрача гэтага, разгарнулі жыллёвае будаўніцтва прадпрыемствы горада: прадпрыемства драўніннай прамысловасці пабудавала 6 будынкаў, 2 будынкі паставіла прадпрыемства лясных машын і па 2 будынкі — прадпрыемства лясных вузкакалеек і ПКП. Апрача гэтага, пабудавана 65 аднасямейных домікаў, на якія дзяржава давала доўгатэрміновы крэдыт на агульную суму 10 млн злотых.

Разгарнулася прамысловае будаўніцтва. Пабудавана разлеўня піва, абсталяваны навейшай тэхнікай новы малочны завод, які за суткі "можа пераапрацаваць 30 тысяч літраў малака.

Каля малачарні ў Гайнаўцы.

Пабудавана ветэрынарная лячэбніца, фабрыка кармоў, ПЗГС і ГС пабудавалі сабе склады. ПСС пабудавала рэстаран з магазінам, заканчваецца будова мяснога завода за суму 5 мільёнаў злотых.

З фондаў адміністрацыйнага будаўніцтва пабудаваны прыгожы Дом партыі, будынак ПРН, галоўная пошта, Дом настаўніка і надлясніцтва Старына. Горад мае кінатэатр, дзве бібліятэкі — павятовую і гарадскую і ёсць 8 прыфабрычных бібліятэк. Штуршком да развіцця культурнай дзейнасці была будова новага Дома культуры «Гурнік». Цяпер у Доме культуры актыўна дзейнічае клуб ЗМС — арганізуюцца лекцыі, спалучаныя з кінафільмамі, канцэрты, лекцыі замежнай мовы, спатканні з літаратарамі і маладзёжныя вечарыны.

Пабудаваны стадыён, хакейнае поле, плывальны басейн за 2 мільёны злотых.

Значна пашырылася дзейнасць службы аховы здароўя. Цяпер гайнаўская бальніца мае некалькі аддзяленняў: дзіцячае, заразных хвароб, унутраных хвароб, хірургічнае, гінекалагічнае, супрацьтуберкулёзнае — разам на 216 ложкаў. (Адразу пасля вайны было 40 ложкаў і 2 лекары). Хуткая дапамога мае на свае патрэбы 5 аўтамашын. Створана акружная клініка, дзе працуе 18 лекараў, у тым ліку 6 зубных. Працуюць прыфабрычныя амбулаторыі.

Цяпер гарадская рада нарадовая дзейнічае пад лозунгам «Гайнаўка ў новым выглядзе». Разглядаюцца справы лепшага, сучаснага асвятлення вуліц, каналізацыі, асфальтавання. Грамадства горада ахвотна дапамагае пры ўпарадкаванні. Грамадская праца жыхароў сэканоміла дзяржаве 850 тысяч злотых.

Гайнаўка мае велізарныя перспектывы развіцця: мае побач прыродную базу сыравіны — Белавежскую пушчу. Велізарныя запасы драўніны і яе разнароднасць спрыялі развіццю шматбаковай перапрацоўкі драўніны. Прадукцыйная магутнасць пушчы, якая складае 165 тысяч кубічных метраў драўніны, дала магчымасць пашырыць два галоўныя прадпрыемствы — механічнай і хімічнай перапрацоўкі драўніны, а таксама стварыла неабходнасць узнікнення завода лясных машын і прадпрыемства лясных вузкакалеек.

За гады народнай улады гайнаўская прамысловасць з пярвічнай апрацоўкі драўніны ў перадваенныя гады пераўтварылася ў шматбаковую прамысловасць, даючую канчатковую прадукцыю. Цяпер ужо за вароты прадпрыемства драўніннай прамысловасці не выязджаюць дошкі, як раней, а гатовая мэбля, скрынкі, паркет і мазаіка. У наступнай пяцігодцы будзе створаны новы цэх стружкавых пліт і фабрыка мэблі.

Завод сухой дыстыляцыі драўніны ў пасляваенныя гады перайшоў на перапрацоўку цэлага асартыменту паўфабрыкатаў, паходзячых з піролізу драўніны. Уведзена ў прадукцыю вугалеактыўная і хімічная перапрацоўка лучыны.

Прадпрыемства лясных вузкакалеек, якое ў міжваенны перыяд займалася толькі рамонтам транспарту, цяпер само пачало прадукаваць сродкі транспарту і абсталяванне для лясной прамысловасці.

Асабліва інтэнсіўна пачала развівацца гайнаўская прамысловасць ад 1956 года. Пабудаваны новыя цэхі з новым асартыментам вырабаў, значна павялічылася колькасць рабочых.

На працягу 50-гадовай сваёй гісторыі Гайнаўка раздзяляла лёс Польскай дзяржавы. На росце Гайнаўкі відаць рост Народнай Польшчы, бо гэты горад развіваецца нароўні з усёй краінай.

К. ЛЯШЧЫНСКІ
Старшыня прэзідыума МРН у Гайнаўцы

ЛЮДЗІ ДВАЦЦАЦІГОДДЗЯ

Шлях грамадскага павышэння

Жыццёвы шлях Міхала Шпаковіча інтэгральна звязаны з нараджэннем і развіццём народнай Польшчы. У памятныя чэрвеньскія дні 1944 года, калі была вызвалена Белавежа ад нямецкіх захопнікаў, ён меў 19 год. Як кожны малады чалавек звязваў з нараджаючайся народнай уладай свае падзеі новага жыцця, новых перспектыў. Ужо ў першыя дні ён рашуча стаў на бок тых, што будавалі першыя органы народнай улады, адбудоўвалі фабрыкі і заводы, арганізоўвалі навуку і змагаліся з бандамі. У першыя гады бярэцца за розную працу. Але ўжо ў 1947 годзе пачынае працу ў лясной адміністрацыі. Тут бліжэй сустракаецца з дзейнасцю партыі і ў выніку гэтага ў 1951 годзе ўступае ў рады яе членаў. За некалькі год сваёй дзейнасці праявіў сябе здысцыплінаваным, сумленным, працавітым і здольным таварышам. Яго палюбілі супрацоўнікі, ён здабыў пашану і аўтарытэт сярод старэйшых і моладзі Белавежы. І вось у 1955 годзе яго выбіраюць старшынёй прэзідыума грамадскай рады нарадовай у Белавежы. Шмат працуе над сваёй самаадукацыяй. Не шкадуе працы, часу і сіл на вырашэнне розных праблем грамады.

Паступова белавежскія вёскі заваёўваюць першынства ў выкананні дзяржаўных абавязкаў. Белавежа робіцца турыстычным цэнтрам. У 15 гадавіну народнай улады ў Белавежы адкрываецца помнік загінуўшым за нацыянальнае вызваленне. Развіваецца праца грамадскім чынам. Узрастае грамадска - палітычная актыўнасць жыхароў грамады. Усе гэтыя дасягненні з'яўляюцца таксама і вынікам працы Міхася Шпаковіча. За некалькі гадоў сваёй працы ён робіцца адным з лепшых старшынь прэзідыума ГРН у Гайнаўскім павеце. Далейшы шлях яго грамадскага павышэння — гэта пасада намесніка старшыні прэзідыума ПРН у Гайнаўцы. Пачаткова меў вялікія цяжкасці. Тут эхоп абавязкаў і праблем быў значна шырэйшы, чым у грамадзе. Але Міхал Шпаковіч не схіліўся перад цяжкасцямі. З сапраўды партыйнай упартасцю дзень за днём пераадольваў перашкоды. Набіраўся вопыту, навыкаў у кіраванні паветам. Пазнаваў новыя праблемы і новых людзей. Працягваў таксама вучыцца. Сёння мае ўжо сярэднюю адукацыю. Стаў вопытным дзеячом у радах нарадовых. І тут, у прэзідыуме ПРН здабыў сімпатыю і аўтарытэт сярод супрацоўнікаў. Любяць яго і паважаюць рабочыя, сяляне, настаўнікі і моладзь. Ён часта спатыкаецца з імі, раіць, дапамагае. Умее спалучаць асноўную працу з грамадскай і сямейнымі абавязкамі. Хоць шмат часу прысвячае партыйнай працы, але знаходзіць хвіліну часу і для сям'і. Трэба ж памагчы дочкам і сынам у навуцы.

Калі б вы ні сустрэлі Міхася, ён заўсёды ў добрым настроі, з усмешкай на твары, дабрадушны і ветлівы. Жыццё Міхася Шпаковіча — гэта люстра грамадскага павышэння сялянскага сына ў Народнай Польшчы. (бн)

З'ява з адваротнай прапарцыянальнасцю

Любоў да кніжкі ў дзіўны спосаб вяжацца ў нас з узростам. Найбольш кніг чытаюць дзеці, бо аж 37,9% усіх чытачоў (на вёсцы 38,5%), потым ідзе моладзь ад 15-ці да 20-ці год — 23,3%. Працэнт чытаючых дзяцей будзе большы, калі ўлічым, што дзеці чытаюць таксама кніжкі са школьных бібліятэк. Факт гэты празмерна аптымістычны, надзейны. Будучыня належыць да новага расчытанага пакалення. (вл)

Мяне ад жыцця, барацьбы адарвалі
І кінулі ў сцены глухія турмы,
Зноў сілу маю маладую скавалі,
Зноў чую здалёк толькі гукі сурмы.

Цяпер зноў не ўбачу я многія годы
Родных палёў, барацьба як ідзе:
У муках няволі, ў прагненні свабоды
Пройдзе жыццё маладое мае.

Да нападу гітлераўцаў на Польшчу я жыў і дзейнічаў актыўна ў Ліпне, з усіх сіл намагаўся выкарыстаць усе спрыяючыя абставіны для дабра працоўных Ліпна і ўсяго павета. І там" яшчэ сёння, хоць мінула ўжо ад тых часоў дваццаць пяць год, калі бы толькі не паказаўся я ў Ліпне, заўсёды сустракаюць мяне там старыя знаёмыя з вялікай радасцю.

Аб дзейнасці ў Ліпне трэба было б пісаць шмат, бо шмат было цікавых перажыванняў і фактаў, але гэта ўжо асобны раздзел успамінаў.

Асобным таксама раздзелам перажыванняў і ўдзелу ў барацьбе з'яўляецца перыяд гітлераўскай акупацыі, у час якой я быў на Беласточчыне. Гэтыя цяжка перажытыя гады патрабуюць асабліва глыбокай мемуарнай апрацоўкі.

Дваццацігадовы перыяд Народнай Польшчы — гэта таксама цікавы гістарычны перыяд у асабістых перажываннях старых камуністаў на фоне багатых грамадскіх і палітычных падзей у мінулым. Таму і гэты перыяд патрабуе асобнай апрацоўкі.

Канец.

ВІЗІТ СЯБРОЎ

Нядаўна Беласточчыну наведалі прадстаўнікі Беларускага Чырвонага Крыжа на чале з міністрам здароўя БССР, таварышам Інсаравым. Савецкія сябры былі госцьмі беластоцкіх арганізацый Польскага Чырвонага Крыжа. Наведалі яны гурткі ПЦК пры беластоцкай фабрыцы плюшу і ў ПГР-ы Кабыльніцы, што ў Граеўскім павеце.

Гурток ПЦК пры беластоцкай фабрыцы плюшу існуе ўжо 12 год. Заснавальнікам яго з'яўляецца дырэктар Тэафіль Збіраховіч. Гурток разгарнуў шырокую дзейнасць на фабрыцы і за яе сценамі. Цяпер налічвае ён ужо 158 членаў, сярод якіх вылучылася пастаяннае санітарнае звяно, якое нясе першую дапамогу рабочым, калі яна спатрэбіцца.

Таксама 57 членаў ПГР-аўскага гуртка ПЦК у Кабыльніцах гатовы заўсёды спяшаць з першай медыцынскай дапамогай для працаўнікоў дзяржаўнай гаспадаркі.

Абодва гурткі ПЦК, як і ўсе другія гурткі гэтай гуманнай арганізацыі, вучаць людзей ахоўваць здароўе, дбаць аб гігіене і чысціні.

Візіт беларускіх сяброў, дзеячоў чырвонага крыжа стварыў умовы для грунтоўнага ўзаемнага абмену вопытам. (вр)

На здымку: Міністр здароўя БССР тав. Інсараў (першы злева).

ВЕСТКІ БССР

БЕЛАРУСЬ — ПОЛЬШЧЫ

Больш дваццаці прамысловых прадпрыемстваў Беларусі высылаюць сваю прадукцыю ў Польскую народную рэспубліку. Заказы выконваюцца часта датэрмінова. Раней тэрміну ў Польшчу была выслана вялікая колькасць металарэжучых станкоў, падшыпнікаў, розных электравымяральных радыёпрыбораў і радыёдэталяў. Гомельскія станкабудаўнікі раней тэрміну адгрузілі ў ПНР партыю папярэчнастрагальных і даўбежных станкоў. Віцебскія станкабудаўнікі рыхтуюць да адпраўкі партыю бясцэнтравашліфавальных, свярлільных і заточных станкоў, калектыў Бабруйскага машынабудаўнічага завода імя Леніна падрыхтаваў шмат багерных насосаў і землесосаў.

ДОБРЫЯ ПАСЛУГІ

Цікавую форму паслуг увялі ў сябе нашыя суседзі — беларусы. Яны адкрылі ў сябе пры швейных майстэрнях і атэлье мод цэхі пад назвай «Шыйце самі». За невялікую аплату пад наглядам вопытнага майстра можна сабе самому пашыць сукенку ці кашулю. Такія цэхі апраўдалі сябе і хутка будуць арганізаваны ў розных абласцях рэспублікі.

Папулярныя ўжо на Беларусі бюро добрых паслуг. Гэтыя паслугі — самыя розныя. За гадзіну — дзве з бюро можа атрымаць выціраную кашулю, зрабіць дробны рамонт адзежы ці абутку, папрасаваць і г.д.

Цікавая навінка — аб'ёмнае фота. Здымак, замешчаны ў шарыку, пры дапамозе лінз перастае быць плоскім і глядзіцца як жывы. Такое фота — выдатны падарунак, выклікаючы захапленне ў заказчыкаў.

© PDF: Kamunikat.org 2024 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

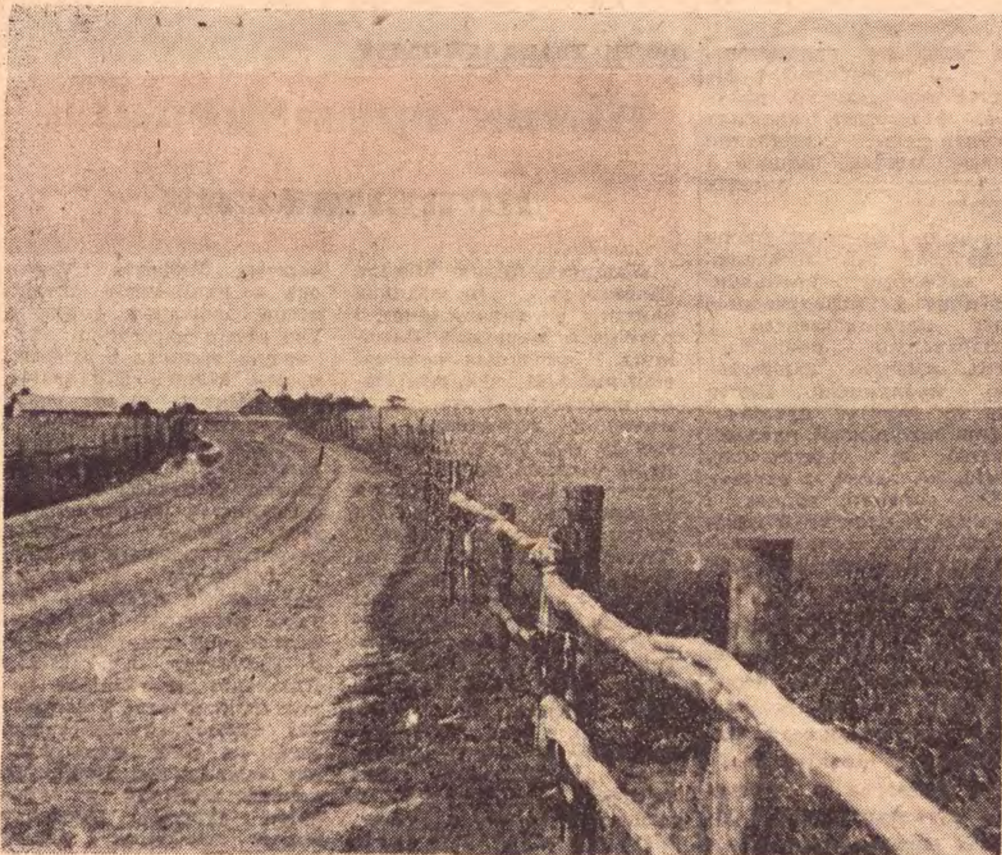

Дарога ў Трасцянку. фота У. Паўлючука

БІБЛІЯТЭКАРСКІЯ КЛОПАТЫ

Трасцянка — адна з найбольшых вёсак Гайнаўскага павета. У Трасцянцы, як і ў многіх іншых вёсках, існуе грамадская бібліятэка, а ў бібліятэцы працуе маладая, вясёлая бібліятэкарша Валя Стахіюк. З ёю і давялося мне гутарыць аб яе бібліятэкарскіх клопатах. Валя працуе бібліятэкаршай толькі некалькі месяцаў і таму клопатаў у Валі шмат.

— Толькі здаецца, што праца ў бібліятэцы такая простая: узяць з полкі кніжку і падаць чытачу, — гаворыць Валя. — У сапраўднасці аднак гэта не так. Каб быць добрым бібліятэкарам, трэба мець шырокія веды, трэба ведаць літаратуру, ведаць асновы бібліятэкарскай працы, а перад усім трэба ўмець працаваць з чытачом.

Валя робіць усё, каб быць добрым бібліятэкарам. Яна вучыцца завочна ў сельскагаспадарчым тэхнікуме ў Беластоку, пільна вывучае таямніцы бібліятэкарства і ўрэшце яна прабуе розныя формы працы са сваімі чытачамі.

А вось вам прыклад.

Калі газета «Дзеннік Людовы» аб'явіла конкурс пад назвай «Залаты колас для аўтара, сярэбраны для чытача», Валя распачала ў рамах гэтага конкурса працу са сваімі чытачамі, у выніку чаго група чытачоў з вёскі Іванкі заняла ў конкурсе першае месца.

Іншай формай працы бібліятэкі з'яўляецца тэлевізар. Грошы на тэлевізар даў часткова аддзел культуры ў Гайнаўцы, часткова грамадская рада ў Трасцянцы, а частку драматычны гурток, якім кіруе Валя.

Калі тэлевізар пачаў працаваць, у бібліятэку пачало прыходзіць мноства народу з усяе вёскі. Ледзь змяшчала ўсіх невялікая зала бібліятэкі. «Аж дзверы выламалі,» — гаворыць Валя. (Дарэчы, дзверы гэтыя няцяжка выламаць, вельмі ж яны старыя; незадоўга пабудуецца ў Трасцянцы новы будынак на святліцу і бібліятэку.

— А што найбольш любяць чытаць вашыя чытачы? — пытаю Валі.

Аказваецца, старэйшыя чытаюць амаль выключна рускія і беларускія кніжкі, пераважна ваеннага зместу. Моладзь тым часам найбольш любіць чытаць польскія прыгодніцкія і падарожніцкія кніжкі.

— А ці цікавяцца сяляне сельскагаспадарчай літаратурай? — пытаю я.

У адказ Валя выцягвае з шуфляды свае справаздачы, з якіх я даведваюся, што ў першай чвэрці бягучага года на 1225 выпазычаных кніжак 29 — гэта кніжкі папулярна - навуковыя. У ліку гэтых 29 выпазычэнняў было некалькі экземпляраў літаратуры на сельскагаспадарчыя тэмы. Колькі — Валя сама не ведае — у кожным выпадку, вельмі мала.

— Не хочуць, — інфармуе бібліятэкарша, — гавораць, што і без кніжак ведаюць, як гаспадарыць.

Няўжо сяляне не цікавяцца тым, як павялічыць вынікі сваёй працы на гаспадарцы. Аказваецца, што гэта не так, калі, напрыклад, мясцовы аграном мае нейкі даклад, збіраецца мноства людзей, каб паслухаць яго парад і запытаць тое ці іншае. Яшчэ больш людзей збіраецца паглядзець на кінафільмы з сельскагаспадарчай тэматыкай.

— Паспрабую яшчэ адзін метад, — гаворыць Валя, — запрапаную пасля даклада агранома або пасля кінафільма прачытаць кніжкі на тэмы, аб якіх гаварылася. Думаю, што паможа.

І я думаю, што паможа. А ў кожным выпадку вельмі добра, што бібліятэкарша Валя рознымі спосабамі стараецца вырашыць свае бібліятэкарскія праблемы. (п)

ФАКТЫ

(Працяг са стар. 1)

Прадметам нашай законнай гордасці можа паслужыць той факт, што 90% працуючага цяпер інжынерна - тэхнічнага персаналу здабыло сваю спецыяльнасць у ПНР. Кожны чацвёрты грамадзянін вучыцца цяпер у розных школах.

Немалыя дасягненні мае наша навука. Доказам гэтага з'яўляюцца між іншым шматлікія міжнародныя ўзнагароды, якія былі ўручаны нашым вучоным у галіне дакладных і гуманістычных навук. Аб значэнні нашай навуковай думкі сведчаць 9000 заграпічных вучоных, якія за перыяд апошняга дваццацігоддзя наведалі ПНР Сведчаць аб гэтым шматлікія запрашэнні ад замежных навуковых інстытутаў, якія наплываюць да ПАН і другіх навуковых устаноў. Каля 1000 нашых вучоных пабывала за граніцай. Не меншую славу прыносіць ПНР пасляваенны набытак у галіне літаратуры, фільму і мастацтва. Аб месцы нашай польскай літаратуры сведчыць між іншым факт выдання ў пасляваенны перыяд за межамі нашай дзяржавы 365 пазіцый польскай сучаснай і класічнай літаратуры. Творчасць Івашкевіча, Дамброўскай, Анджэеўскага і другіх сучасных пісьменнікаў цешыцца вялікай папулярнасцю ў братніх сацыялістычных краінах і на захадзе. Мала ёсць такіх краін на свеце, дзе б такія нашыя фільмы, як «Апошні этап», «Крыжаносцы», «Канал» і многа другіх не цешыліся б прызнаннем грамадскай думкі. Нецпатыканы да гэтага часу ўклад у галіну папулярызацыі нашай культуры ўняслі знаныя ўжо на ўсім свеце ансамблі «Слёнск» і «Мазоўша», а таксама сімфанічныя аркестры, кампазітары, музыканты, дырыжоры, якія ў пасляваенны перыяд аб'ездзілі з канцэртамі польскай музыкі амаль увесь зямны шар, здабываючы шматлікія ўзнагароды, дыпломы і сімпатыю.

Бачачы дасягненні дваццацігоддзя — адбудаваную з руін Варшаву, бурнае развіццё нашай гаспадаркі, палітыкі, культуры і навукі, не можна забыць ніколі аб піянерах, якія заснавалі фундамент ПНР, перш за ўсё аб Польскай Рабочай Партыі, якая сваёй ініцыятывай, сваім ахвярным прыкладам аб'яднала народ і павяла яго па шляху да сённяшніх дасягненняў. Брацкае супрацоўніцтва ПНР з СССР і другімі краінамі народнай дэмакратыі ўмацоўвае гэты шлях, робіць рэальнымі далейшыя сацыялістычныя перспектывы, ахоўвае непахіснасць нашых граніц.

Мікола Ільяшук

СЕЛЬСКАЯ ГАСПАДАРКА БЕЗ ТАЯМНІЦ

ПАДАРЫЎКА

Гаварылі, што найважнейшае — гэта добрая глеба, догляд, угнаенне... Аднак паветрана - водны рэжым найбольш уздзейнічае на ўраджайнасць. Значыць, вада і яшчэ раз вада, якую сляне называюць вільгацію ў глебе. Што азначае вада для раслін, мы пераканаліся ўжо ў гэтым годзе.

У многіх вёсках можна ўбачыць вынікі сушы, асабліва на лёгкіх пясчаных глебах. Але нават у такі цяжкі час сушы ёсць на Беласточчыне вёскі, дзе будуць добрыя ўраджаі. Да такіх можна аднесці Новае Ляўкова ў Гайнаўскім павеце. Асабліва добрае збожжа (пераважна жыта) і бульба.

Вопыт сёлеташняга лета вучыць нас, што трэба клапаціцца аб вільготнасці глебы. Аказіяй для гэтага з'яўляецца жніво. Калі на іржышчы адбываецца вельмі моцнае выпарэнне, трэба рабіць падарыўкі.

На жаль, многія беластоцкія сяляне не робяць гэтага. Падворваецца ў нас каля 60% іржышча. Вядома, маецца на думцы тая частка іржышча, дзе не было падсеваў траў.

З якой мэтай праводзіцца падарыўка? З гэтага ёсць нямала карысці. Але найважнейшае — змяншэнне выпароўвання вільгаці. Пры падворванні рассыпаецца цэлая сістэма пораў - капіляраў, па якіх вада падымаецца ўверх. Такім чынам ахоўваем глебу ад высыхання, што набывае асабліва вялікага значэння там, дзе мы хочам сеяць паіржышчавыя расліны або азіміну.

Другая карысць — гэта праветрыванне глебы і стварэнне лепшых умоў для развіцця неабходных карысных бактэрый, з дапамогай якіх хутчэй перагніваюць рэшткі карэнняў і іржышча. Такім чынам глеба робіцца больш багатай мінеральнымі арганічнымі рэчывамі, а значыць і лепшыя ўраджаі дае наступная расліна.

На Беласточчыне асабліва значэнне набывае яшчэ адна карысць, якую дае падарыўка — барацьба з пустазеллем, якая ўсё яшчэ прыносіць сорам і вялікія страты нашым сялянам. Падарыўка спрыяе прарастанню пустазелля, а затым шляхам баранавання мы яго нішчым.

І яшчэ некалькі заўваг, абапіраючыся на доследы беластоцкіх сялян. З падарыўкай не трэба чакаць аж да звязення збожжа. Падворваем адразу пасля таго, як пастаўлены снапы. Найлепей араць рана або вечарам. А пасля кожнага большага дажджу баранусм, каб не дапусціць, каб глеба пакрылася скарынкай.

Інж. М. СУХАЖЭБРСКІ

КНАРЫДЫ

Кнарыды цікавую маюць гісторыю. Тут жа за часы панскай Польшчы было тры маёнткі. Жыхары вёскі працавалі парабкамі ў абшарнікаў Вядома, жылося цяжка. Прыходзілася не толькі цяжка працаваць на паноў, але і цярпець ад іх знявагі. Былыя ў мінулым парабкі атрымалі ад народнай улады зямлю на ўласнасць і сталі жыць па-чалавечэму.

Сталі будаваць новыя прыгожыя дамы і гаспадарскія будынкі. Па ініцыятыве партыйнай арганізацыі ў Кнарыдах грамадскім чынам пабудавана святліца, крама, пераложаны брук. Шмат грамадскай працы кнарыдаўцы ўлажылі пры будове школы. Каб ушанаваць IV З'езд ПАРП і XX гадавіну народнай Польшчы, сяляне гэтай вёскі вырашылі пабудаваць грамадскім чынам злеўню малака. Ужо зроблены фундамент. Галоўным арганізатарам працы грамадскім чынам з'яўляецца ў Кнарыдах (на Бельшчыне) солтыс Сцяпан Парфенюк.

Тэкст і фота мх

Сакратар партыйнай арганізацыі кіраўнік школы Пётр Рыжык. Яго вучні на школьным пляцу вядуць доследныя палеткі Тут жа засаджана больш 2 тысяч дэкаратыўных дрэўцаў.

КАБ ЛЕС ШУМЕЎ

Пасаджаны малады лес патрабуе таксама немалога догляду. Неабходна палоць і матыкаваць яго, каб пустазелле не заглушыла яго. Лясніцтва ў Кляшчэлях і цяпер праводзіць гэту працу.

На здымку дзяўчаты з Чэхаў - Арлянскіх Грабаўца ў час працы.

Фота М. Хмялеўскі

Пры пабудове фундаментаў пад злеўню малака працавалі і жанчыны, і юнакі, і пажылыя людзі.

Супольнае святкаванне

Ліпень знамянальны месяц у жыцці двух братніх народаў беларускага і польскага. У ліпені Савецкая Беларусь была вызвалена ад нямецкіх захопнікаў. Ад 22 ліпеня датуецца гісторыя народнай улады ў Польшчы. З таго часу мінула дваццаць год. Гэта не ёсць вялікі перыяд часу. Але няхай пройдуць стагоддзі, а слава аб тых, хто вызваляў нашу зямлю, нашу краіну будзе жыць вечна. Ніколі не згасне ў памяці народаў бязмежнае захапленне подзвігамі савецкіх воінаў.

Беласточчына і Гродзеншчына мяжуюць з сабою. Паміж Беластоцкім ваяводствам і Гродзенскай вобласцю існуюць сяброўскія кантакты, існуе вельмі карыснае супрацоўніцтва ва ўсіх галінах. І таму дваццацігоддзе ліпенскіх знамянальных дат будзе адзначана супольна на вялікай сустрэчы — фестыне 26 ліпеня на савецкім баку, непадалёк вёскі Баброўнікі (Беластоцкі павет). Туды прыбудуць тысячы людзей з двух бакоў. Прадбачана многа цікавых мерапрыемстваў. (мх)

Фестын у Янове

У сувязі з XX гадавінай Народнай Польшчы ў Янове адбыўся фестын, арганізатарам якога былі аддзел беларускага таварыства ў Гайнаўцы і мясцовыя ўлады і арганізацыі. З Даратынкі, Нарві, Кленік, Пухлаў, Трасцянкі і іншых вёсак прыбыло многа моладзі. З дакладам аб развіцці беларускай культуры выступіў інструктар галоўнага праўлення на Гайнаўшчыне магістр Мікола Лобач. Пасля даклада пад апладысменты прысутных выступіла эстрада «Лявоніха». З вялікім поспехам выступаў таксама аматарскі мастацкі калектыў са Старога Ляўкова. Пасля мастацкай часткі пачалася забава. Іграў вайсковы аркестр. Весела гулялася моладзі і старэйшым. Да позніх гадзін вечара раздавалася ў лесе рэха беларускіх песень.

Г. Тапалянская
в. Трасцянка

У памяшканні ГП БГКТ

Гарадскі аддзел БГКТ у Беластоку, адзначаючы XX-годдзе Польскай Народнай рэспублікі, арганізаваў танцавальную вечарыну ў памяшканні ГП, якая адбылася вельмі цікава і культурна.

З дакладам выступае інструктар ГП БГКТ Мікола Лобач.

ЗЕЛЯНЕЮЦЬ СЕНАЖАЦІ

Вёска Новае Ляўкова (Гайнаўскі павет) распалажана сярод палёў і надрэчных лугоў - сенажацяў. Сяляне штогод косяць траву на сваіх лугах, якіх тут паміж Баброўкай і Нараўкай, а таксама ў большай колькасці над рэчкай Баброўкай каля 70 гектараў. Першы пакос збіраюць у чэрвені — ліпені. Але другі пакос не заўсёды ўдавалася звезці ў клуні. Рака шырокім возерам разлівалася па сенажацях і атава аставалася зімаваць пад лёдам. Сяляне пісалі ў доўгія асеннія вечары прашэнні аб дапамозе да павятовых улад. Высылалі пасольства. У 1963 годзе на лугах ляўкоўцаў была праведзена меліярацыя. І ўжо бягучы год паказаў яе дабрадзействы. Вада ні разу не выступіла з берагоў, дно ракі патлыблена, а таксама ў некаторых адрэзках на рацэ зроблены плаціны і заставы на выпадак сушы. Меліярацыя праведзена да канца. У Ляўкове арганізавалася водная суполка. Яна будзе гаспадаром меліярацыйных абсталяванняў на рэчках Баброўка і Нараўка, якую неўзабаве будуць рэгуляваць. Першы год пасля меліярацыі быў надзвычай ураджайным, а гэта будзе садзейнічаць павелічэнню жывёлагадоўлі.

Апрача гэтага ляўкоўскія гурткоўцы купілі другі трактар з камплектам сельгасмашын. У гэтым годзе першы раз у жыцці вёскі на лугі выехалі касіць трактары. У сярэднім адзін трактар выкошвае ў дзень 7,40 га. Гэта непараўнальна хутчэй, чым касіць касой (1 га трэба касіць аднаму касцу 2 — 3 дні). Каб скасіць аднаму касцу 70 га ляўкоўскіх лугоў, трэба 210 дзён, а трактар зробіць гэта за 10 дзён. Гурткоўцы ў першую чаргу скасілі траву ўдовам Марыі Сахарчук і Фені Жукоўскай. За адну працагадзіну аднасяльчане ў сярэднім плацяць па 60 зл. І «рызыкаваць» на многа аплачваецца. Уборка сена праводзіцца паспяхова, без затрымкі з-за надвор'я. Нашым трактарыстам Сашу Хаманюку і Сярожу Саевічу належыцца шчырае дзякуй. Пры іх доглядзе стальныя коні працуюць без затрымкі, нават у самую найбольшую чэрвеньскую спякоту.

Гаспадаром над сельгасмашынамі гуртка сяляне выбралі аднагалосна Валодзю Паскробку. Штогод больш сялян сее збожжа сеўнікамі. З кожным годам расце колькасць сіласных ямаў. Гаспадары пераконваюцца, што сілас — гэта высакаякасны і добры корм для жывёлы. Галоўны націск у сваёй працы гурткоўцы кладуць на механізацыю. Яны ўжо маюць сеялкі, малацільны агрэгат, машыну для апыльвання і другія гаспадарчыя машыны.

Гурткоўцы рэжуць сечку сячкарняй з маторам і ўвосень пачнуць механічную апрацоўку ільну, аблягчаючы працу жанчын. Селянін Павел Галубоўскі і яго сын Кастусь вядуць доследныя ўчасткі і часта атрымліваюць высокія грашовыя прэміі. Доследы дапамагаюць сялянам павялічыць ураджайнасць палёў. Шкада, што галоўнай сілай у развіцці сельгасгуртка ў Ляўкове, не з'яўляецца на жаль моладзь. Усё яшчэ мала дзяўчат і юнакоў канчае школу сельскагаспадарчай падрыхтоўкі. На доследных участках моладзь вырошчвае буракі, рапак і моркву. Ураджаі атрымоўваюцца вялікія, але на малых плошчах.

Цяпер сяляне мараць звалаваць сенажаці, бо вада абнізілася і неабходна траве вада, якая не дастае да верхніх слаёў. На другі год многія стаяць на баку тых сялян, якія хочуць узараць лугі і засеяць высакаякаснымі травамі. Дзякуючы добрай працы вясковага гуртка, у гурток запісалася больш гаспадароў. Нават тыя самыя асцярожныя на перамены ў вёсцы — ужо ў большай колькасці члены гуртка. Перамагае час і супольнае змаганне аднавяскоўцаў за лепшыя ўраджаі сваіх палёў і сенажацяў.

Янка Цялушэцкі
Новае Ляўкова

СКВЕР — РАВЕСНІК ДЗЯРЖАВЫ

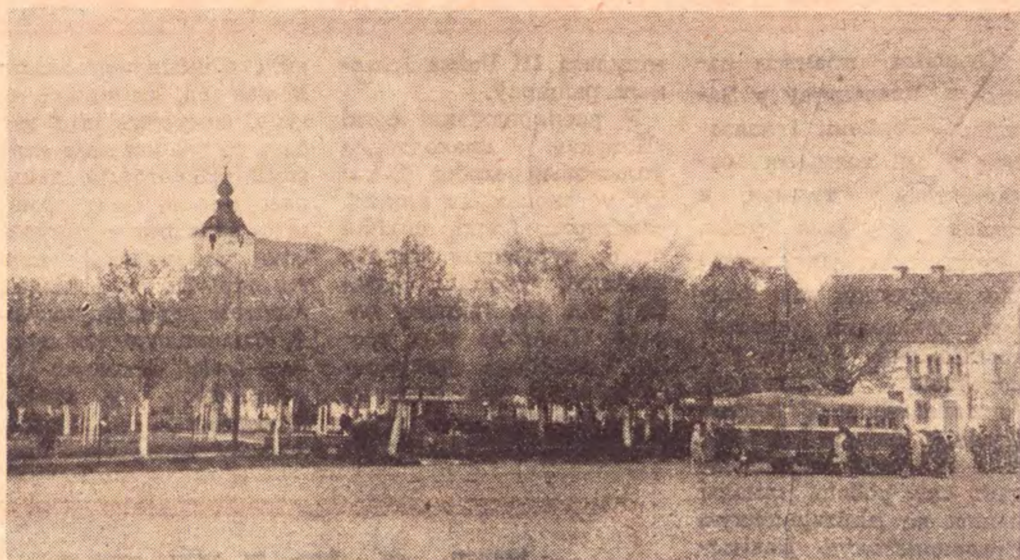

Там, дзе бачыце на здымку сквер, зарослы дрэўцамі, да 1941 года стаяла прыгожая, пабудаваная ў стылю адраджэння, сямяцiцкая ратуша — традыцыйная сядзіба гарадскіх улад. Яе разбурылі гітлераўскія акупанты. Потым жыхары горада пасадзілі там дрэўцы, залажылі клумбы, засеялі траву і кветкі. Месца даўнейшай ратушы стала куточкам сустрэч закаханых і тых, што пасля работы жадаюць сабе падыхаць свежым паветрам. Шкада толькі, што замест салавейкаў нястомна і шумна спявае тут рэпрадуктар, якому нават камнем не заткнеш горла.

Калі прыдзецца вам быць у Сямяцічах, зайдзіце ў касцёл, які будавала яшчэ княгіня Ябланоўская — уласніца горада Сямяцічы і наваколля. Касцёл гэты, апрача вельмі старых і цэнных малюнкаў і скульптураў, якія ўпрыгожваюць яго нутро, заслугоўвае на ўвагу як цікавы архітэктурны помнік. Выразна відаць, асабліва ад рэчкі, што будаваны ён быў перш за ўсё як умацаваная крэпасць на выпадак нейкага ворага. Гэтую думку пацвярджае таксама месца яго пабудовы.

Тэкст і фота В .Рудчык

ЗАМЕСТ КВЕТАК

(Працяг са стар. 1)

Каштоўны падарунак З'езду прыпаднеслі жыхары самога горада Бельска. Улады горада заявілі Прэзідыуму З'езда аб поўным, 100% выкананні плана збору добраахвотных складчын на фонд пабудовы школ - помнікаў 1000-годдзя польскай дзяржавы. Зрэшты, увесь Бельскі павет у гэтай галіне мае высокія дасягненні, а ў чэрвені адзначаны своеасаблівы рэкорд. На грамадскі фонд пабудовы школ грамадзяне Бельшчыны склалі каля 500 тысяч злотых — столькі, як за 5 папярэдніх месяцаў. Першага ліпеня ўжо зусім нямнога заставалася ім да поўнага выканання плана. Цяпер, на Дзень Адраджэння, жыхары вёсак і гарадоў Бельскага павета поўнасцю споўнілі свой грамадзянскі абавязак. Гадавы план збору добраахвотных складчын на грамадскі фонд пабудовы школы яны маюць ужо поўнасцю выкананы.

В. РУДЧЫК

КРЫНКІ — МЯСТЭЧКА

У Беластоку ведаюць аб Крынках, бо туды пяць разоў у суткі ідзе поезд. Але гора службоваму працаўніку, які выберацца ў Крынкі поездам. Выйдзе з вагона і ўбачыць адзін дрымучы лес ды пару станцыйных будынкаў. Запытае ён дзядзьку пра Крынкі, а той, пачухаўшы патыліцу, пачне тлумачыць:

— Паночку, да праўдзівых Крынак будзе адсюль, пэўна, з дваццаць вёрст ды ўсё лесам...

У гэтыя праўдзівыя Крынкі курсуюць толькі аўтобусы — штодзень шэсць разоў — праз Супрасляўскую пушчу, гасцінцам, і сакольскаю шашою. Уязджаючы ў Крынкі, зусім не здаецца, што гэта былы сямітысячны прамысловы горад. Яго знішчыла дашчэнту апошняя вайна...

Спачатку кідаюцца ў вочы гумны і хлявы, хаты і гумовыя вазы на вуліцы — фармальная вёска. Толькі, калі аўтобус уедзе на ўзгорак Сакольскай вуліцы, тады відаць першыя мураваныя дамы, потым рынак, на якім закладаюць цяпер сквер; відаць крамы з каляровымі шыльдамі, ну і відаць гаспода, вядома, не таму, што яна на відным месцы, не. Каля яе заўсёды рой (нярэдка) падхмеленага мужчынскага народу...

Па-над дахамі копціць комін гарбарні, якая прадаўжае традыцыю слаўнай калісьці крынкаўскай гарбарскай прамысловасці.

Ад некаторага часу чыніць рух у мястэчку сельскагаспадарчы асяродак, якім кіруе заўсёды энергічны Міхась Шуткевіч. У 1963 г. было тут тры трактары, 4 прычэпы, 2 малатарні, сеялка, сеўнік на штучныя ўгнаенні, снапавязалка, 3 плугі, бульбасаджалка, бораны... Цяпер дакупілі шмат новай тэхнікі — трактар «Ц 328», дадатковыя машыны, плуг, культыватар, навюткую снапавязалку, бульбакапалку, сеялку і г.д. Асяродак вядзе ўласную гаспадарку — сорак гектараў жыта, 35 гект. аўса, 7 гект. ільну ў юраўлянскіх палетках. На восень рыхтуе 60 гект. пад азімыя культуры.

Тэкст і фота с.я.

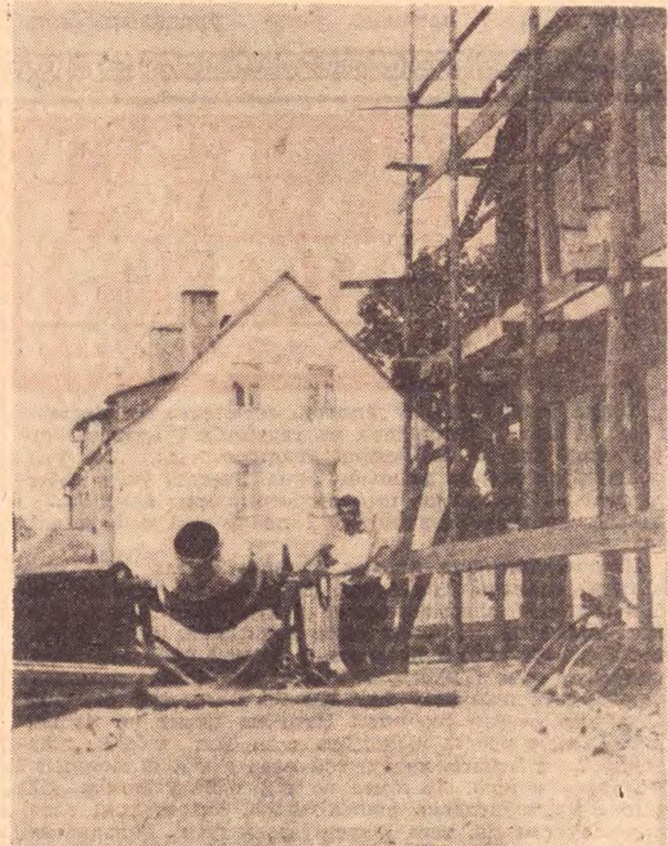

Сакольскі МПРБ рамантуе дамы. На здымку бачым рыштаванні пры вуліцы Гарбарскай 6 Калісьці, пасля вызвалення, знаходзілася тут школа. Цяпер жыве восем сем'яў, а дзеці вучацца ў прыгожым будынку, адбудаваным пасля ваенных пажараў.

НА ШЫРОКІМ СВЕЦЕ

„ПАВУК"

Судовыя працэсы ваенных злачынцаў у Заходняй Германіі і звязаныя з імі таемныя самагубствы ў турмах, а таксама ўдачныя ўцёкі засуджаных, прымушаюць задумацца над фактам існавання мноства арганізацый былых гітлераўскіх вайскоўцаў. Аказваецца, у Заходняй Германіі апрача легальных вайсковых арганізацый, якія робяць нямалы націск на мілітарысцкую і рэваншысцкую палітыку бонскага ўраду, дзейнічае шэраг тайных арганізацый або «тайных для выгляду». Карыстаюцца яны вялікай падтрымкаю ў колах фінансістаў, прамыслоўцаў і высокіхураднікаў. Назвы многіх з іх вядомыя. Усе яны, аднак, падпарадкаваны аднаму сакрэтнаму цэнтру, званаму «Павуком».

«Павук» апякуецца дваццаццю тысячамі ваенных злачынцаў. Адсюль ідуць загады і дырэктывы ўсім вайсковым арганізацыям, сярод якіх найбольш моцнай лічыцца, званая ў скарачэнні, «Oderssa» (Organization der SS Angehoeringen). «Одэрсса» мае добрыя сувязі ў многіх еўрапейскіх сталіцах і ў Амерыцы. У яе распараджэнні ёсць дасканала засакрэчаныя банкавыя конта. Яна аказвае дапамогу ваенным злачынцам, што падарожнічаюць па свеце, безустанку змяняюць адрасы, дапамагае сем'ям злачынцаў, пражываючым у Заходняй Германіі. Гавораць, што хаця людзям, якія пільна сочаць за дзейнасцю «Одэрссы», вядомы шматлікія яе таямніцы, аднак ніколі не ўдалося выкрыць усяе арганізацыйнай структуры гэтага таемнага аб'яднання. Другія засакрэчаныя арганізацыі падпарадкаваны сетцы «Павука» — «Звязда 6» і «Арганізацыя грамадскага міру». Гэты «грамадскі мір» павінен праяўляцца ў замоўчванні брыдкіх спраў ваеннага мінулага III Рэйха і ягоных рыцараў.

У распараджэнні сеткі «Павука» знаходзяцца ўплывовыя асобы ў такіх установах, як клінікі, санаторыі, банкі, вялікія атэлі, турысцкія фірмы, паліцыя, турэмная служба і г.д. Па тайнаму загаду «Павука» тыя асобы ўдзяляюць дапамогу злачынцам так, што не выклікае гэта ніякіх падазрэнняў. Прытым, трэба памятаць, што «Павук» мае густую сетку кантрольных агентаў, а таксама спецгрупы, якія гатовы на ўсё, і выканаўцаў прыгавора, сімулюючых самагубства. Гэта дзякуючы ім такая хваля «самагубстваў» праходзіць цяпер па камерах заходненямецкіх турмаў.

Як пакончыў сабою Артур Генат? 15 год быў ён шаноўным ураднікам у адным заходненямецкім мястэчку. Аж аднаго дня паклікалі яго ў суд на сведку ў нейкай дробязнай справе. І, тут, цалкам выпадкова, выявілася, што гэты шаноўны чалавечына быў калісьці страшным катам і мае на сваім сумленні тысячы бязвінных дзяцей. А афіцыяльныя вайсковыя арганізацыі не раз сцвярджалі раней, што Генат загінуў у апошнія дні Рэйха.

Вядома, Гената арыштавалі, але тым часам у бліжэйшую ноч «Павук» спрабаваў выкрасці вязня, а калі гэта не ўдалося, проста павесілі яго... Усё ж «работа» была выканана з вялікім спехам і па-партацку, каб можна было прызнаць, што Генат сапраўды павесіўся.

Разбудаваная сетка «Павука» карыстаецца шырокай падтрымкай з боку ўрадавых колаў, якія афіцыяльна адхрышчваюцца, як толькі могуць, ад усяго, што звязана са злачыннымі справамі. Некаторыя даныя насоўваюць нават думку, што злачынцам заграніцаю дапамагаюць таксама германскія дыпламатычныя прадстаўніцтвы. А найбольшая паблажка ім у самой Заходняй Германіі. Вось, у горадзе Дзюсельдорфе пражывае ўласнік будаўнічай фірмы, былы гітлераўскі генерал, які ў часы акупацыі Францыі ў адным мястэчку загадаў расстраляць усіх мужчын, а жанчын і дзяцей, якія схаваліся ў касцёле, спалілі жывымі. Французскі ўрад не раз дамагаўся, каб выдалі яго французскім судам, аднак генерал спакойна жыве сабе і вядзе свае гандлёвыя інтарэсы.

Да серыі скандалаў з гітлераўскімі чыноўнікамі са злачынным вопытам, якія засядаюць на міністэрскіх крэслах у Боне, дайшоў новы — выявіліся ваенныя ўчынкі ген. Трэтэра, цяперашняга генеральнага інспектара заходненямецкай арміі — бундэсвер. Трэтэр вінаваты ў бамбардыроўцы Ротэрдама ў 1940 годзе, ужо пасля капітуляцыі горада. Віна Трэтэра настолькі бясспрэчная і ясная, што прызнае яе орган заходненямецкага міністэрства абароны «Дзі Бундэсвер», які намагаецца аднак тлумачыць, што гэтая злачынная бамбардыроўка была памылкай. «Дзі Бундэсвер» не заікнулася наконт злачынстваў Трэтэра ў час апошняй вайны ў паўночнай Італіі.

Утрымоўванне людзей тыпу ген. Трэтэра на высокіх пасадах бонскай рэспублікі тлумачыць многае ў сувязі з «канспірацыйнай дзейнасцю «Павука». Яго ніткі маюць моцныя вузлы і павісаюць з самых высокіх вярхоў кіраўніцтва бонскай рэспублікі. Спробы падрэзаць іх нічога не дадуць. Трэтэрам і ім падобным волас з галавы не спадзе. Пра меншыя «рыбкі» дбае «Павук», які распускае прапаганду сярод сваіх людзей і заклікае іх да вытрымкі. Сапраўды, цяпер злачынцам засталося няшмат — праз пару месяцаў у Заходняй Германіі злачынствы апошняй вайны перастануць лічыцца злачынствамі, пяройдуць пад закон даўнасці... Смела выйдуць на вуліцы эсэсаўцы, суд не будзе судзіць. (а-ся)

Ганконг

Перла англійскіх каланіяльных уладанняў на Далёкім Усходзе — кітайскі горад — порт Ганконг. Выкрутасныя зігзагі на франтонах — гэта не малюнкі, гэта звычайныя шыльды, як на нашых крамах, толькі прыгажэй зробленыя. Шыльды і рэклама па-кітайску — чытайце... (а-ся)

ШТО ДЗЕ ЯК

ПАД ПЯСКАМІ САХАРЫ

Пустыня, а тым больш праслаўленая Сахара, вяжацца ў нашым уяўленні з абсалютнай убогасцю і смерцю. Няма і не можа быць тут нічога, акрамя бяскрайніх, бязводных пяскоў. Аднак... аднак аказваецца, як часта ў жыцці, бываюць абманы, а неспакойны людскі розум свідруе глыбіні і высоты. І высвідраваў на бязлюднай Сахары нафту і газ, многа нафты і газу. Газ здабывае сабе ўсё важнейшую пазіцыю ў сувязі з развіццём сучаснай хімічнай прамысловасці як сыравінная база. Наш здымак прадстаўляе вялікі газаправод праз пустыню, збудаваны ў Алжыры — краіне, якая пасля 7 год крывавых змаганняў, скінуўшы ярмо Францыі, уступіла на шлях сацыялістычнага будаўніцтва, выкарыстоўваючы нязмерныя багацці краіны, скрытыя пад пяскамі пустыні. (вл)

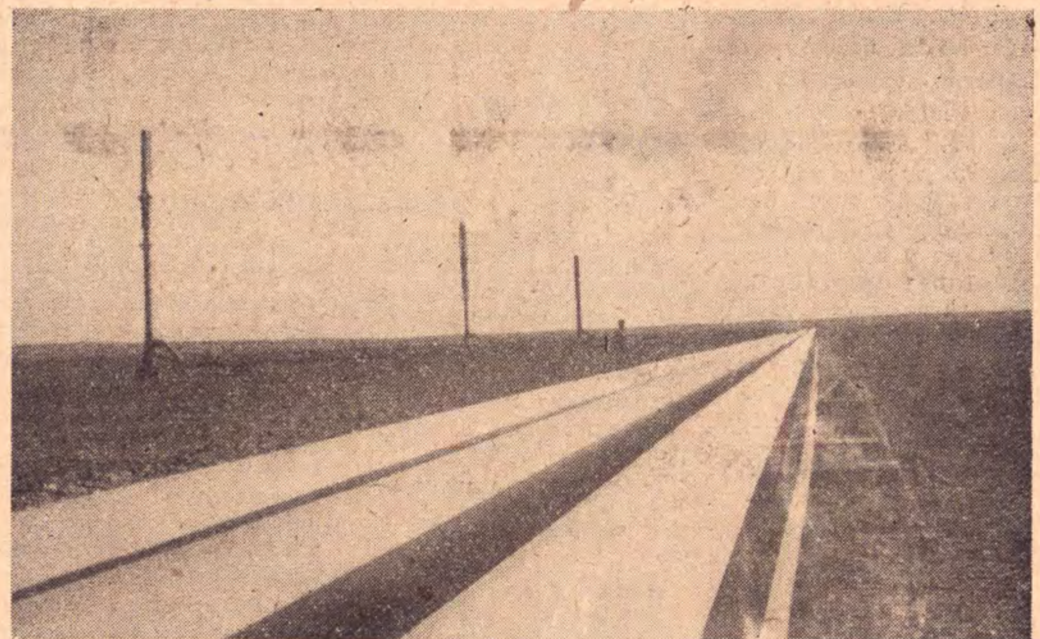

ЮРЫЙ ДОЛД-МІХАЙЛІК

БАРОН ФОН ГОЛЬДРЫНГ

Пасля вайны

Мяккі штуршок даў адчуць, што самалёт адрываецца ад зямлі. Глянуўшы на гадзіннік і адзначыўшы ў памяці час — без чвэрці дваццаць тры, — Фрэд прытуліўся тварам да шыбы акна. Дзесьці ўнізе пабеглі агні — здавалася, што рухаюцца яны самі! — і зніклі. Самалёт развярнуўся і пачаў набіраць вышыню.

Нястрымная туга раптам ахапіла Фрэда або, правільней сказаць, Грыгорыя, бо зараз ён здрадзіў набытай гадамі звычцы: нават у думках называць сябе імем чалавека, якога ён зараз увасабляе. Можа ён дазволіць сабе такую раскошу, і на той час, што вісіць паміж зямлёй і небам, забыцца пра таго праклятага Фрэда, што прыляпіў яму Кроне! Паглядзеў бы зараз Цітоў на свайго любімца! Напэўна нават не пашкадаваў бы, а проста вылаяўся, а ён сам, хіба не жартаваў бы з іншага, калі б той улез у такую гісторыю? Па ўласнай волі. Бо ніхто не гнаў цябе ў Італію, хіба што самаўпэўненасць шчаслівчыка, які столькі разоў ашукваў смерць, таго шчаслівчыка фон Гольдрынга, што на здзіўленне ўсім, сухім выйшаў з вады. За гэтую самаўпэўненасць цяпер і даводзіцца расплачвацца... Яшчэ невядома, куды цябе нясе гэты самалёт! Што надумаў Кроне? Толькі адну асабістую размову меў ён са сваім вязнем, а потым ніводнага разу не з'явіўся, хоць і абяцаў. А што, калі ён даведаўся пра ранейшую сапраўдную дзейнасць фон Гольдрынга? І, даведаўшыся, спалохаўся, што зацягнуў у сваю школу, баіцца сябе скампраметаваць, а каб гэтага не здарылася, справакаваў гэты палёт?.. Хоць бы па якіх-небудзь прыкметах здагадвaецца, куды трымае напрамак самалёт? Нунке засцерагаў, каб яны не трапілі ў рукі чырвоных. Наўрад, каб меўся на ўвазе Савецкі Саюз. Яны б не рызыкнулі туды паткнуцца. Тады, можа, у якую-небудзь краіну, дзе зараз знаходзяцца савецкія войскі? Напрыклад, у Аўстрыю — яна бліжэй да іспанскага кардона... Не, не можа быць, каб яны ляцелі насустрач сапраўднай небяспецы! Тады Шлітсен, безумоўна, не стаў бы іх суправаджаць. Гэты таўсцяк не з тых, хто рызыкуе сваім жыццём нават дзеля любімай Нямеччыны.

51

...Калі шэф даў каманду рыхтавацца да пуску парашутыстаў, было пяць мінут па першай. Значыць, ляцелі ўсяго гадзіну дваццаць мінут.

Фрэд намагаўся прыкінуць прыблізна адлегласць, якую яны пераадолелі, але з кабіны ўжо выйшаў штурман і адчыніў бакавы люк. Гары і Фрэд падрыхтаваліся.

— З богам! — перахрысціўшы абодвух, прамовіў Шлітсен.

Першы прыгнуў Гары, за ім Фрэд.

Прызямліліся яны, як і было разлічана, на лясной паляне, абазначанай на карце. Якую мінуту, прыціснуўшыся да зямлі чакалі. Але ніпто не парушыла начнога спакою лесу, хіба што іх цяжкае дыханне. Ды і яно станавілася ўсё раўнейшым... Асцярожна, не прамовіўшы і слова дапамаглі адзін аднаму пазбавіцца ад парашутаў камбінезонаў, згарнулі іх у ахапак. Потым, прыгінаючыся, хутка перабеглі палянку і паглыбіліся ў лес. Цяпер трэба было схаваць парашуты і камбінезоны. Хацелася зрабіць гэта як мага хутчэй, але ў цемры капаць было цяжка, а пасвяціць ручным ліхтарыкам яны не адважаліся. Толькі прытаптаўшы зямлю, насыпаную паверх скруткаў, і замаскіраваўшы схованку мінулагоднім лісцем, асцярожна абмацалі круглай плямачкай святла ўсё навокал, каб праверыць, ці не пакінулі пасля сябе якога следу.

52

Перад тым, як рушыць да ўзлесся, некалькі мінут адпачывалі і насцярожана прыслухоўваліся. Ціха, так ціха, што нават моташна. Гары ўвесь час пацірае рукі, не столькі ад начнога халадку, як ад хвалявання. Гэта неймаверна раздражняе Фрэда — дрэнна, калі побач з табой баязлівец...

— Слухайце, Гары, — прашаптаў Фрэд. — Усё складаецца пакуль добра. А добры пачатак — палавіна поспеху. Спадзяюся, мы не наскочым на ахову. Бо ў такім незайздросным гарадку яе, напэўна, і не будзе. Урэшце прадбачыць найгоршае ніколі не перашкодзіць. Але як старшы ў аперацыі папярэджваю: мы не маем права трапіць да іх жывымі. Паспрабуеце выратавацца, здаўшыся ў палон, памятайце — мой пісталет б'е без промаху. Зразумела?

— Што вы, Фрэд! Здацца чырвоным? Дык для мяне ж гэта верная смерць! Мяне з рук у рукі перададуць рускім, куды б мы з вамі не трапілі. А ім ад мяне здорава перапала...

— На вайне?

— Калі служыў у карным батальёне.

— Тады будзем максімальна асцярожнымі. Пайшлі! Ідзіце спераду, а я за вамі. Ніякіх размоў, нават шэпту.

Калі выйшлі на ўзлессе, ужо шарэла. Схаваўшыся за дрэва, Фрэд нейкую гадзінуназіраў за мостам. Аховы не было. Поўнае бязлюддзе і цішыня. Нават жабы яшчэ не квакалі. Фрэд падаў Гары знак падрыхтавацца і адкрыў футляр міны. Паставіўшы стрэлку падрыўніка на 40 мінут, завёў гадзіннікавы механізм. Такую ж маніпуляцыю прарабіў са сваёй мінай Гары.

— Вы закладаеце міну ў далёкім кутку моста, а я ў тым, што бліжэй да нас. Рушылі! — ціха скамандаваў Фрэд.

Абодва прыпалі да зямлі і па-пластунску папаўзлі да рэчкі. Гэтыя 50 метраў абодвум здаліся нястрымна доўгімі. Намнога даўжэйшымі, чым пройдзеныя лесам тры кіламетры. Закладка міны пасля гэтага была справай некалькіх мінут. Ды і дарога назад да лесу цяпер здавалася ў дзесяць разоў карацейшай.

35

ТРЫБУНА чытачоў

Канцэрт нацыянальных таварыстваў

У Доме савецкай культуры ў Варшаве 20 чэрвеня г.г. была наладжана сустрэча з актывам Беларускага, Літоўскага, Рускага і Украінскага грамадска - культурнага таварыстваў.

У час сустрэчы адбыўся багаты канцэрт у выкананні мастацкай самадзейнасці таварыстваў. Ад варшаўскага аддзела БГКТ спяваў Яраслаў Шульц і чытаў свае вершы Віктар Швед.

(ш)
Варшава

Наш каваль

У нашай аколіцы ёсць многа кавалёў. Але найлепшы з іх жыве і працуе ў нашай вёсцы. Гэта Хведар Баршчэўскі. Да яго з далёкіх вёсак прывозяць сяляне вазы - балоны. Яго работа заўсёды моцная і прыгожая, а цэны за работу даступныя, не вышэйшыя, як у іншых кавалёў.

М. Лаўрашук
в. Бандары

НЯМЕЦКІЯ ВАРВАРЫ

Гісторыю другой сусветнай вайны дваццацігадовая моладзь знае з кніжак і расказаў старэйшых людзей. Нямецкія варвары замучылі многа людзей і на Гайнаўшчыне. У нашым павеце ёсць дваццаць месц, дзе замучана больш 3 тысяч чалавек. Непадалёк вёскі Забалоччына расстрэлена 500 яўрэяў з Нараўкі, у Гайнаўцы, у лесе па-суседску з бойняй загінула 184 асобы. Многа людзей загінула ў Белавежы, Тарнопалі і іншых мясцовасцях. У канцы ліпеня 1941 года жыхароў Буд, Пагарэльцаў і Тэрэмісак немцы вывезлі, а вёскі спалілі. Спалена на Гайнаўшчыне 36 вёсак. Больш 1000 сем'яў асталося без даху над галавой.

Ю. Козак
Гайнаўка

Добры апякун

Часта школы наракаюць на апеку над імі з боку грамадскіх рад. А то школа не падрыхтавана на час да працы, а то восенню вугля не прывезлі, а то не разлічваюць на час рахункаў. І таму, як прыклад можам падаць прэзідыум ГРН у Трасцянцы, які ўжо поўнасцю забяспечыў сваю школу ў вугаль і дрэва патрэбнае да ацяплення школы. (п)

Народныя мільёны

Хоць, пакуль адно Спулдзельчае аб'яднанне халупнікаў і народных вытворцаў займаецца продажжу вырабаў народнага мастацтва, то і так сума абаротаў вялікая. План на гэты год замыкаецца ў 17 мільёнах зл. А рэзервы збыту і прадукцыі яшчэ далёка не выкарыстаны. Нарада, аб якой успомніла раней, напэўна паможа выкарыстоўваць гэтыя рэзервы. (вл)

У ГАРАДКУ

Хутка ў Гарадку будзе кожная вуліца выбрукавана. На здымку бачым брукароў у час працы фабрычнай вуліцы.

А. Казёл
Беласток

МОДА

ШЛЮБНАЯ СУКЕНКА

Не абавязкова павінны быць белымі, але напэўна ў ясных колерах. Модны кароткія сукенкі.

Прыгожая летняя камізэлька ў гарошкі. Шыць яе можна з усялякіх матэрыялаў.

Сардэчныя тайны

Вучуся ў мястэчку Г. Маю 18 год. Вельмі добра сябрую з адной дзяўчынай, якая мае 17 год. Мы абедзве пакахалі аднаго хлопца. Ёй і мне ён вельмі падабаецца, а мы яму таксама падабаемся. Хлопец гэты вельмі часта прыходзіць да нас, калі мы сядзім абедзве. Пазнімі вечарамі ён не ведае, якую адвясці дамоў. Коля часта адводзіў дамоў Тамару і мяне, і адной і другой гаворыць тое ж самае.

Сэрцайка, парай, што рабіць.

Сяброўкі

Дарагія Сяброўкі!

Пытаеце, што рабіць, што аб гэтым думаць? Нічога тут не зробіш. Відаць, што ваш хлопец толькі смяецца з вас, а вы такія наіўныя, верыце, што ён кахае вас абедзвюх. Як жа ж можна кахаць адразу двух дзяўчат? Таму раю выбіць сабе з галавы аб яго каханні і па просту паступаць абедзвюм па-сяброўску. Відаць, ваш хлопец інакш і не думае, а проста мае да вас сяброўскія адносіны.

Сэрцайка

Дарагое Сэрцайка!

Маю 17 год і толькі 7 класаў пачатковай школы. Вучыцца далей не мела ўмоў і таму цяпер думаю ісці вучыцца. Парай мне, у якую школу. Буду табе вельмі ўдзячна.

Ліда

Маеш выбар, абы толькі хацела вучыцца. Можаш паступіць у карэспандэнцыйны агульнаадукацыйны ліцэй у Беластоку. Навука працягваецца 5 год і атрымоўваюць атэстат сталасці (матуру).

Але раю табе лепш паступіць у падрыхтоўчую сельскагаспадарчую школу. Школы такія ёсць як не ў тваёй вёсцы дык напэўна ў суседняй. Па сканчэнні гэтай школы лёгка паступіць у сельскагаспадарчы тэхнікум, па сканчэнні якога будзеш мець добрую прафесію.

Сэрцайка

КІНО

Праграма
на 21—26..VII.1964 г.

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Белавежа
„Całe złoto świata" (franc.), 21—23. „Wódz czerwonoskórych" (radz.), 24—26.

Кляшчэлі
„Kiermasz" (NRF), 21—23. „Całe złoto świata" (angl.), 24—26.

Дубіны
„Następcy tronów" (włoski), 25—26.

Нараў
„Gdzie jest generał" (polski), 22—26.

Нараўка
„Ludzie i bestie" II s. (radz.), 22—26.

Чаромуха
„Diabeł morski" (radz.), 21—23. „Zabawa na sto dwa" (angl.), 24—26.

Чыжы
„Mecz w piekle" (węgierski), 22—26.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі
„Zbrodniarz i panna" (polski), 22—26.

Бранск
„Transport z raju" (czeski), 21—23. „Sędzia dla nieletnich" (NRF), 24—26.

Орля
„Ludzie i bestie" I s. (radz.), 22—26.

БЕЛАСТОЦКІ ПАВЕТ

Гарадок
„Samotność długodystansowca" (angl.), 21—23. „Druga młodość cioci" (węgierski), 24—26.

Міхалова
„Krzesiwo" (NRD), 21—23. „Zdobywcy nieba" (radz.), 24—26.

Супрасль
„My z 9-tej a" (czeski), 21—23. „Serca trzech dziewcząt" (jugosłowiański), 24—26.

Чорна Беластоцкая
„Zdarzyło się to w Rzymie" (włoski), 21—23. „Koniec naszego świata" (polski), 24—26.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Мельнік
„Krzesiwo" (NRD), 21—23. „Druga młodość cioci" (węgierski), 24—26.

Нурэц
„Przygoda w niebie" (czeski), 21—23. „Ziemia aniołów" (węgierski), 24—26.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Янаў
„Śmierć nazywa się Engelchen" (czeski), 21—26.

Сідра
„Drugi tor" (NRD), 21—23. „Szesnasta wiosna" (radz.), 24—26.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Ліпск
„Weekendy" (polski), 25—26.

Новы Двор
„Dziewczęta" (radz.), 25—26.

Ружаны Сток
„Krążownik szos" (franc.), 21—22. „Dopóki jesteś ze mną" (NRF), 23—24. „Ludzie i bestie" I s. (radz.), 25—26.

У днях 21—26.VII. у Шудзялаве, Райску, Крынках, Сухаволі фільмы высвятляцца не будуць.

— Дабяромся да лесу і пойдзем ва ўсходнім напрамку, потым павернем, каб да паляны падысці з іншага боку. Лепш ісці на нейкай адлегласці адзін ад аднаго. Сачыце, каб добра схаваць сляды. Умееце гэта рабіць?

— Навучылі...

— Сховішча на дзень выберам кожны асобнае, далей ад паляны і месца, дзе закапаны парашуты. але так, каб да часу прыбыцця гелікоптэра быць паблізу. Нас чакаць не будуць.

— Будзьце ўпэўнены, што прыбуду своечасова! — у голасе Гары адчувалася пястоеная радасць чалавека, які пазбегнуў смяротнай небяспекі.

«Ці не рана ты радуешся, голубе»! — падумаў Фрэд.

І, быццам у пацвярджэнне яго думкі, каля лесу з'явіліся чатыры зацягнутыя ў савецкую вайсковую форму постаці.

— Патруль! Бяры лявей! — прашаптаў Фрэд у самае вуха свайго напарніка і яшчэ мацней распластаўся на зямлі.

Гары шарахнуўся ўбок, нейкі метр прапоўз, ды раптам стаў на чацвярэнькі і, нязграбна перабіраючы рукамі і нагамі, быццам вялікі крывы сабака, падаўся да лесу.

— Стой! Рукі ўгору! — крыкнуў хтосьці з чатырох ваенных. Цяпер, калі лепш развіднелася, бачна было, што гэта лейтэнант.

«Ага, вунь да якога маскараду вы дайшлі!» — гэтая думка апякла яго злосцю, як бывае, калі на вачах зганьбяць штосьці святое.

Падняўшыся і раз-пораз прыпадаючы да зямлі, Фрэд пабег яшчэ далей, на хаду крыкнуўшы Гары:

— Перабежкамі да ўзлесся! Я прыкрыю! Па чарзе будзем прыкрываць адзін аднаго!

54

Ды Гары, напэўна, і не пачуў гэтай каманды. Крута павярнуўшы ён кінуўся ўцякаць уздоўж рэчкі. Потым зноў зрабіў пятлю і пабег да лесу.

Застракаталі тры аўтаматы. Фрэд таксама разрадзіў свой кольт, цэлячыся ў грудзі лейтэнанта. З якой радасцю паслаў бы яму кулю проста ў сэрца! Адзін бы сапраўдны патрон, адзіны! У падзяку за дрэнны спектакль...

Аўтаматчыкі паволі набліжаліся, страляючы то ў бок Гары, то ў бок Фрэда. Яны заходзілі паўколам, быццам хацелі адцясніць уцекачоў да лесу, і Фрэд адразу зразумеў, што там іх чакае новая засада.

«Божа, дапамажы! — хацелася яму крыкнуць. — Хутчэй ужо лапайце, а то адзін «рыцар» зусім з глузду з'ехаў ад страху! У карным батальёне, вядома было больш бяспечна».

Колішні карнік, сапраўды, паводзіў сябе так, быццам быў ён адзін і яму не трэба было думаць пра выручку таварыша. Адступаючы, ён механічна пасылаў кулі кудысьці ў прастору, і тое, што ён не чуе іх посвісту, яго нікольні не здзіўляла.

Калі да лесу засталося дзесяць метраў і праследавальнікі стрымгалоў кінуліся ў гушчар кустоў, з-за дрэў выйшла яшчэ шасцёра байцоў.

— Кідай зброю! — прагучала каманда. — Хутчэй!

Для Гары гэта было такім нечаканым, што ён умомант пакарыўся: кінуў зброю і падняў рукі. Тры аўтаматчыкі звязалі яго.

Цяпер уся ўвага байцоў сканцэнтравалася на другім дыверсанту. А ён аказваў самае адчайнае «супраціўленне». Калі б патроны былі сапраўдныя, не адзін бы з удзельнікаў гэтай аблавы аддаў бы богу душу. Толькі сілы былі відавочна няроўныя. Заціснуты з усіх бакоў Фрэд яшчэ спрабаваў адбівацца ручкай пісталета, бо часу закласці новую абойму не было, але на руцэ яго павісла адразу два аўтаматчыкі. Тады Фрэд з усёй сілы ўдарыў аднаго з іх наском чаравіка ў ніз жывата. Той завыў ад болю. Другі — высокі і дужы — абхапіў грудзі Фрэда з-за спіны і так іх сціснуў, што таму аж дух заняла.

55

«Можа, даволі супраціўлення?» — запытаў ён сам сябе.

І тут жа сабе адказаў: «Не! Забіць мяне не заб'юць. А калі пакалечаць крыху, то і я кагосьці пакалечу».

Гэтая думка прамільгнула маланкай, але ўмоўны рэфлекс спрацаваў яшчэ хутчэй; падэшва правага чаравіка з такой сілай штурхнула нападаючага ў калена, што той на момант аслабіў свае абдымкі. Гэта і выкарыстаў Фрэд. Выслізнуўшы з рук нападаўшага, ён ударам галавы знізу ўверх збіў яшчэ кагосьці з аўтаматчыкаў. Дзякуючы гэтаму ўдару, неспадзяванаму для тых, хто яго адчуў, Фрэд ледзь не вырваўся з кола. Але цяпер на яго навалілася шасцёра. Падаючы на зямлю, Фрэд зрабіў выгляд, што хоча схапіць зубамі край каўняра з зашытай у яго ампулай. Хтосьці апярэдзіў яго, ірвануў за каўнер так, што ён адляцеў разам з кавалкам парванай кашулі.

А праз якую мінуту Фрэда і Гары, моцна звязаных, пад накіраванымі на іх руламі аўтаматаў ужо вялі праз той самы масток, які ім было загадана ўзарваць у паветра.

(Працяг будзе)

56

ЖОНКА

— Як табе жывецца? Задаволены сваёй жонкай? Добры яна мае характар?

— Характар у яе добры, але я не здаволены ёю.

— Чаму?

— Таму што яна рэдка ім карыстаецца.

САЛАМОН АБ ПРАВЕ

— Што такое права? — запыталі Саламона вучоныя духоўнікі.

— Права, — адказаў кароль; — гэта пража павука, у якой гінуць толькі малыя мухі; вялікія патрапяць з яе вызваліцца.

На рыбалцы

Як гэта даць ім знаць, што і гэты чарвяк ужо з'едзены?

АСЦЯРОЖНЫ

— Мой муж доўга застанаўляўся, пакуль звярнуўся з прапановай выйсці за яго замуж.

— Так, гэта праўда, што асцярожныя заўсёды найгорш правальваюцца.

Калі хочаш ведаць, што аб табе думаюць зняваж свайго суседа.

З БЛЯСКАМ

— Ты ўсё чэрніш! — папракала Шчотка Ваксу.

— Так, чарню. Але — з бляскам.

★

— Бацька, ці 500 зл. — гэта многа грошай?

— Гэта, сынку, залежыць ад таго, ці я іх зарабляю ці мама выдае.

НА ЭКЗАМЕНАХ

Прафесар:

— Чаму вы нервуецеся? Няўжо вы баіцеся маіх пытанняў?

— Зусім не. Я баюся сваіх адказаў.

СТАРТ...

...І ФІНІШ

ПАСАЖЫР

Кантралёр будзіць спячага пад акном пасажыра.

— Прашу білет.

—Білет! Не маю білета.

— А куды грамадзянін едзе?

— Я нікуды не хацеў ехаць.

— Дык якім цудам грамадзянін у цягніку?

— Перапалохаўся. Кандуктар так загадваюча крыкнуў: «Сядаць», што і я сеў.

ПАМІЖ СУСЕДЗЯМІ

Дзве суседкі спаткаліся на вуліцы:

— Вельмі ўсхвалявалася, калі ўбачыла, што раніцай выходзіў ад вас ксёндз.

— Чаму?

— Таму што думала, што вы ўміраеце.

— Ну, ведаеце, пазаўчора раніцай ад вас выходзіў афіцэр і я нават не падумала, што вайна.

КУР'ЁЗЫ

НЕ ЦАЛАВАЦЦА

Згодна з пастановай суда ў Рыо-дэ-Жанейра (Бразілія) уласнікі кіно павінны выводзіць з залаў кіно нялетніх, якія цалуюцца. А гледачы, маючыя больш 18 год, могуць цалавацца без перашкод. Вядома, калі дакажуць, што ім больш як васемнаццаць.

У КІНО З МЕТРЫКАЙ ШЛЮБУ

Таксама і Аўстрыя не адстае ад Бразіліі. Усюды ў Ворарбергу выдалі загад, што моладзь ад 18 да 21 года можа быць на сеансе толькі тады, калі прадставіць кантралёрам пасведчанне аб шлюбе.

КАСМІЧНАЯ КАЛЫСКА ЛЕНАЧКІ —

дачкі Валі і Андрыяна.

ДУМКІ ЯСЬКІ АПАЛОНІКА

Заклікаў актыў да самакрытыкі, а калі яго скрытыкавалі, звольніўся з працы.

Ёсць дальтаністы, якія адрозніваюць колер толькі на грошах.

Бацькі скідаюць выхаванне дзяцей на школу, школа — на бацькоў, а хто адказвае за існаванне хуліганаў?

Кожная хлусня ўзнікае на падставе праўды і таму цяжка яе распазнаць.

Найхутчэй арганізоўваюцца суполкі прафесіянальных п'яніц.

Ў ЦЫРУЛЬНІКА

— Што вы зрабілі з Малгосі!

— Выбачайце, я думаў, што гэта хлопчык.

Нараджэнне клуба

Сабраліся мы з выпадку прыезду невядомага таварыша з вядомай установы «Рух». Спадабалася наша вёска «Руху» і ў нас адкрылі клуб-чытальню.

— Грамадзяне земляробы, — гаварыў прыезжы, — вы, перадавікі сельскай гаспадаркі, заслужылі на культурны адпачынак.

— Цудоўныя словы, аж просяцца ў пратакол, — кінуў рэпліку нейкі голас.

— Галоўнае, быць перадавіком у полі, а не ў пратаколе, — адказаў дакладчык і працягваў: — Будзем у клубе прадаваць газеты, папяросы і ўсё іншае, што бачыце ў нашых кіёсках. Прывязем у клуб-чытальню новую мэблю, паставім тэлевізар, экспрэс на каву. Папіваючы каву, будзеце як у вялікіх гарадах, у выгоднай абстаноўцы абмяркоўваць цікавячыя вас праблемы.

— Лакіруюць вёску, а мы як аралі, так і будзем араць, — раздаўся зноў той самы голас.

— Сказаў, што знаў, — умяшаўся Фама. — Раней гнуліся над сахой, а цяпер трактарам чэшам зямлю. Табе б носам араць, тады было б па-новаму.

— Ніякая навінка сама не прыйдзе ў вёску, — гаварыў далей дакладчык. — Актыўнасць жыхароў уводзіць у сельскую гаспадарку агратэхніку і хуткасныя метады будаўніцтва. Боб — не грыб — не пасееш, не ўзыйдзе. Новы светапогляд грамадзян і іх адносіны паміж сабой залежаць ад вас саміх. Раю чытаць часопіс «Новая вёска».

— Часопіс новы, а хаты старыя, — выкрыкнуў супярэчнік.

Фама павярнуўся ў бок голаса і сказаў:

— Сам умеў бы быць разумнейшым. Хто не дае новы дом ставіць? Шкадуем грошай, латаем старыя хібаркі, пакуль не перакосяцца. Любім як найменш выдаваць, а больш браць. Дзякуй дакладчыку, абяцае тэлевізар. А маглі б мы самі скласціся грашом, дык даўно б бачылі ў тэлеакенку, што на свеце робіцца.

— Паважаныя грамадзяне, прапаную перанесці спрэчкі ў будучы клуб, а пакуль што абмяркуем, дзе зрабіць клуб-чытальню. Пустуе будынак старой школы. «Рух» не можа рамантаваць чужы маёнтак. Матэрыялы на рамонт дае гээс і грамадская рада. Калі згодзіцеся грамадскімі сіламі адрамантаваць памяшканне, дык мы абсталюем клуб, — закончыў дакладчык.

Людзі прыціхлі, затым некалькі галасоў раздалося адразу:

— Новую школу дапамагалі будаваць. Дарогу да гасцінца самі ўкладалі. Цяпер націрай мазалі з клубам!

— Не ў вас, дык у іншай вёсцы адкрыем клуб. Гэта справа добраахвотная, — растлумачыў дакладчык.

— Усе нашы справы добраахвотна - абавязковыя. Дуй, Фама, ты мудрэйшы, — запрапанаваў хтосьці.

— Печку паставіць памагу, — адказаў Фама.

— Пячнік ёсць, справа за цеслярамі і мулярамі, — сказаў дакладчык.

— Дах працякае, кроква перагніла, не вытрымае чарапіцы, — прыпомніў дзядзька Гаўрыла.

— Гонтай пакрыем, вогнетрывалай фарбай памалюем, — запрапанаваў Фама.

— А маляр у нас кожны — самога чорта размалюем, — сказаў дзядзька Гаўрыла і дадаў: — і за цеслярамі ў горад не паедзем, самі зробім.

— Эх, вы, душы рагатыя! Навошта ж цягнулі ката за хвост, калі ўсё так складана выходзіць, — прамовіў дакладчык.

— Ты, дарагі чалавек, не злуйся. З народам заўсёды так: спачатку людзі языкі павострацъ, паспрачаюцца паміж сабой, паругаюцца. Потым як возьмуцца, дык глядзі што і хату на другі бок перавернуць. Народ у нас майстэрскі. Умельцы сшыюць камару кафтан, мусе рукавіцы звяжуць, блыху запрагуць у аглоблі, — выказаўся Фама.

Прысутныя зарагаталі, можа з радасці, што не так ужо цяжка адрамантаваць хату, як падкаваць таракана, а можа проста цешыліся, уяўляючы сабе новы клуб з тэлевізарам.

Дзядзька Лявон

АКЕНЦА ДУМАК

САКРАТ АБ ЛЕКАРАХ

Вялікага грэчаскага філосафа Сакрата запыталі, што ён думае аб лекарах. Сакрат даў адказ наступнымі словамі:

— Лекары маюць выключнае шчасце. Сонца апраменьвае іх поспехі, зямля прыкрывае іх хібы і памылкі.

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе Мікалая Сухадолы са Слабодкі, Гайнаўскага павета, змяшчаем песню

Россия - Родина моя

Когда иду я Подмосковьем,
Где пахнет мятою трава,
Природа шепчет мне с любовью
Свои приветные слова.
Вдали рассветная полоска
Осенним пламенем горит.
Моя знакомая березка
Мне тихо, тихо говорит:

Припев:
Россия, Россия —
Родные вольные края!
Россия, Россия,
Россия — Родина моя!

Когда порой плыву по Волге,
Дышу прохладою речной,
Гляжу, гляжу, на берег, долго
Не расстается он со мной.
Ему машу, машу рукою,
И берег рядышком идет,
И кто-то поздно за рекою
Раздольным голосом поет:

Припев.

Когда меня московский поезд
Уносит в дальние места,
Хлеба мне кланяются в пояс,
Мигает ранняя звезда.
На голос Родины я вышел.
Как ты, Россия, хороша!
Смотрю вокруг и сердцем слышу —
Поет, поет моя душа.

Припев.

Ніва

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. Telefony: red. naczelny 25-89, centrala 37-41 do 45. Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2,40 zł, kwartalnie — 7,20 zł, półrocznie — 14.40 zł, rocznie — 28,80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma. Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wilcza 46, Nr konta PKO 1-6-100024. Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem CHZ „Ars Polona" Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto NBP Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi 4,70 $ w Europie, 5 $ — w USA. Nakład 5458. Bitk L-1